

Europski fondovi za organizacije civilnog društva u Hrvatskoj:

zbornik uspješno provedenih projekata
financiranih sredstvima Europske unije

Europski fondovi za organizacije civilnog društva u Hrvatskoj: zbornik uspješno provedenih projekata financiranih sredstvima Europske unije

Vlada Republike Hrvatske
Ured za udruge

Kolovoz 2010.

Europski fondovi za organizacije civilnog društva u Hrvatskoj: zbornik uspješno provedenih projekata financiranih sredstvima Europske unije

IZDAVAČ

Vlada Republike Hrvatske
Ured za udruge
Radnička cesta 80/V
10000 Zagreb
Tel: 01/4599 810
Faks: 01/4599 811
Elektronska pošta: info@uzuvrh.hr
Internetska adresa: www.uzuvrh.hr

ZA IZDAVAČA

dr. sc. Igor Vidačak

UREDNIKA IZDANJA

Marina Buza-Vidas

LEKTURA I KOREKTURA

Mirjana Paić-Jurinić

GRAFIČKO OBLIKOVANJE I TISAK

PRINTERA GRUPA

NAKLADA

1000 primjeraka

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 741523
ISBN: 978-953-7752-00-2

Objavljeno u kolovozu 2010.

Tisak ove publikacije financijski je podržao TACSO* projekt u Republici Hrvatskoj.

*Tehnička pomoć organizacijama civilnog društva u IPA zemljama

Predgovor

Poštovani,

zadovoljstvo mi je predstaviti vam ovu publikaciju u kojoj vas upoznajemo s projektima koje su organizacije civilnog društva uspješno provele uz financijsku potporu Europske unije. Riječ je o vrijednim projektima koje je Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske u svojstvu korisničke institucije sustavno pratio te dijelom sufinancirao u sklopu programa CARDS i PHARE u proteklih nekoliko godina.

Projekti predstavljeni u ovoj publikaciji pokrivaju širok spektar područja i tema koje su prepoznate kao posebno važne u procesu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, a odnose se na pitanja zaštite okoliša i održivog razvoja, pružanje socijalnih usluga, dobrog upravljanja i vladavine prava, demokratizacije i zaštite ljudskih prava te sudjelovanja mladih. Kroz ove projekte organizacije civilnog društva su još jednom potvrdile svoju važnu ulogu kao nezaobilaznog čimbenika u provedbi reformi u pretpristupnom razdoblju, podsjećajući da se prilagode europskim standardima u konačnici tiču svih građana i društva u cjelini.

Iz godine u godinu raste broj projekata koji se odobravaju udrugama odnosno organizacijama civilnog društva kroz razne programe pretpristupne pomoći EU odnosno programe Zajednice. Prateći aktivnosti velikog broja udruga koje ostvaruju financijsku potporu iz fondova EU, u okviru nadležnosti Ureda za udruge, sa sigurnošću mogu reći da su udruge odnosno organizacije civilnog društva danas vrlo pouzdani i poželjni partneri u korištenju raspoloživih sredstava iz fondova EU s ciljem doprinosa razvoju lokalne zajednice.

Takav snažan potencijal udruga čini se posebno važnim u kontekstu priprema za korištenje strukturnih fondova u predstojećem razdoblju kada će Hrvatska raspolagati osjetno većim sredstvima iz proračuna EU namijenjenih organizacijama civilnog društva. Stoga je važno nastaviti jačati kapacitete za predlaganje kvalitetnih projekata s ciljem poboljšanja okruženja za razvoj civilnog društva i socijalne kohezije. Pritom treba posebno voditi računa da se ne izgube iz vida manje organizacije koje provode vrlo vrijedne aktivnosti na lokalnoj razini, a često ne raspoložuju odgovarajućim resursima za samostalnu pripremu i provedbu europskih projekata. Partnerstvo i suradnja većih i manjih organizacija iz različitih regija, ali i njihova još bolja povezanost s lokalnim i regionalnim vlastima te poslovnim sektorom preduvjet je za učinkovito korištenje fondova EU koje će generirati društveni i gospodarski razvoj.

U vrijeme globalne ekonomske krize upravo organizacije civilnog društva mogu biti odgovorni i važni partneri državnim tijelima u ublažavanju mogućih posljedica krize među najosjetljivijim i najugroženijim skupinama u društvu s kojima svakodnevno rade. Mreža solidarnosti, povjerenja i nesebičnog volonterskog rada koju organizacije civilnog društva pletu u svojim lokalnim zajednicama jamstvo je izgradnje snažnog društvenog kapitala koji je od ključne važnosti, osobito u vremenu u kojemu živimo.

Nadam se da će primjeri dobre prakse predstavljeni u ovoj publikaciji biti izvor nadahnuća za prijavu novih projekata, novih inovativnih i kreativnih rješenja za izazove s kojima se suočavamo u procesu pristupanja EU.

dr.sc. Igor Vidačak

Predstojnik Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske

Sadržaj

CARDS 2003/2004 Dobro upravljanje i vladavina prava – shema bespovratnih sredstava	<u>9</u>
Unapređenje zakonskog okvira za rodnu jednakost – korisnik: Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje (CESI)	<u>10</u>
Promoviranje principa dobrog upravljanja i povećanja građanskog sudjelovanja u procesima donošenja odluka u RH – korisnik: GONG	<u>12</u>
Dobro upravljanje i vladavina prava u politici zaštite okoliša u RH – korisnik: Zelena akcija	<u>14</u>
Odgovor civilnog društva na korupciju – korisnik: Partnerstvo za društveni razvoj	<u>16</u>
Putovi od prava do pravde – korisnik: Centar za mir, nenasilje i ljudska prava	<u>18</u>
CARDS 2004 Potpora organizacijama civilnog društva u području zaštite okoliša i održivog razvoja – shema bespovratnih sredstava	<u>21</u>
Provedba Arhuške konvencije i povećanje kapaciteta udruga u praćenju i provedbi procesa pristupanja RH EU te dostizanju standarda Europske unije u okolišnoj politici – korisnik: Zelena akcija	<u>22</u>
Mobilizacija javnosti za sudjelovanje u procedurama procjene utjecaja na okoliš – korisnik: Zelena Istra	<u>24</u>
Zaštita, očuvanje i poboljšanje biološke raznolikosti te razvoj ekološke svijesti kroz uzgoj hrvatskih autohtonih vrsta i poticanje ekološke proizvodnje – korisnik: Brodsko ekološko društvo (BED)	<u>26</u>
Program jačanja kapaciteta za usklađivanje hrvatske poljoprivredne prakse s EU legislativom o zaštiti prirode i okoliša – korisnik: Ekologika	<u>28</u>
Energetska edukacijska agencija istočne Hrvatske – korisnik: Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek	<u>30</u>
Jačanje sektora civilnog društva za zaštitu mora u Hrvatskoj – korisnik: Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce	<u>32</u>
Eco mouse – korisnik: Udruga za zaštitu i unapređenje čovjekovog okoliša “Franjo Koščec”	<u>34</u>

**CARDS 2004 Pružanje socijalnih usluga od strane neprofitnog sektora
– shema bespovratnih sredstava**

	<u>37</u>
Izgradnja okvira za volontiranje u institucijama – korisnik: Udruga za razvoj civilnog društva SMART	<u>38</u>
Žensko sklonište i savjetovalište – pružanje i unapređenje usluga i potpore ženama i njihovoj djeci koja su preživjela nasilje u obitelji – korisnik: Autonomna ženska kuća Zagreb	<u>40</u>
Pružanje socijalnih usluga starijim osobama u općinama Majur i Donji Kukuruzari putem kućne njege – korisnik: Arbeiter-Samariter - Bund Deutschland e.V.	<u>42</u>
Škola i obitelj zajedno – unapređenje kvalitete odnosa u školi i obitelji – korisnik: Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek	<u>44</u>
Korak naprijed – prihvatni centar – korisnik: Dom za ovisnike “Zajednica susret”	<u>46</u>
Misli na sebe – Samo rano otkriveni rak dojke uspješno se liječi – korisnik: Udruga Edukacijom protiv raka dojke Zagrebačke županije	<u>48</u>
Stella Polaris – socijalno-zdravstveni akcijsko-preventivni program – korisnik: Udruga Split zdravi grad	<u>50</u>
Doprinijeti dobro organiziranom i dobro podržanom kvalitetnom udomiteljstvu djece u Istri – korisnik: Humanitarna udruga Nadomak sunca	<u>52</u>
Kvalitetniji život u trećoj dobi – korisnik: Udruga MI Split	<u>54</u>
Pristup zapošljavanju: socijalno uključivanje osoba s intelektualnim teškoćama – korisnik: Udruga za promicanje inkluzije	<u>56</u>

PHARE 2006 Omogućavanje aktivnog doprinosa sektora civilnog društva u pretpristupnom procesu – shema bespovratnih sredstava za područje demokratizacije i ljudska prava

	<u>59</u>
Podizanje glasa na lokalnoj razini: stvaranje putokaza prema učinkovitoj provedbi antidiskriminacijskih propisa na lokalnoj i nacionalnoj razini – korisnik: B.a.b.e. Grupa za ženska ljudska prava	<u>60</u>
Buđenje odgovornosti građana uz potporu organizacija civilnog društva – korisnik: Centar za civilne inicijative	<u>62</u>
Utjecati na promjene u pravnim i medijskim perspektivama problema trgovanja ženama i prostitucije – korisnik: Centar za žene žrtve rata	<u>64</u>

Ostvarivanje politike jednakih mogućnosti za tekstilne radnice/ke – korisnik: Centar za ženske studije	66
Stvaranje novih modela za unapređenje položaja žena i integraciju rodne jednakosti u politike lokalnih vlasti u Gradu Splitu – korisnik: Domine	68
Možemo to riješiti – Medijacijom prema kulturi demokratske komunikacije i rješavanja sukoba – korisnik: Forum za slobodu odgoja	70
LOTUS (Lokalna Odgovorna i Transparentna Uprava i Samouprava) – korisnik: GONG	72
Zajedno protiv LGB diskriminacije na radnom mjestu – korisnik: Lezbijska grupa Kontra	74
Profesionalni mobilni tim – potpora edukacijskom uključivanju djece s posebnim edukacijskim potrebama – korisnik: Hrvatska udruga za stručnu pomoć djeci s posebnim potrebama – IDEM	76
Ojačajmo najslabije karike u svijetu rada – korisnik: Udruga za pomoć i edukaciju žrtava mobinga	78
Volonterski servis – za solidarnost i zajedništvo – korisnik: Volonterski centar Zagreb	80
Romi u fokusu – korisnik: ZaMirNET	82
Nulta stopa tolerancije prema seksualnom nasilju – korisnik: Ženska soba – Centar za seksualna prava	84

PHARE 2006 Omogućavanje aktivnog doprinosa sektora civilnog društva u pretpristupnom procesu – shema bespovratnih sredstava za područje zaštite okoliša i održivog razvoja	87
Sudjelovanje stanovnika u održivom razvoju regije – korisnik: Centar za organiziranje zajednice	89
Program promocije čistije proizvodnje u hotelijerstvu – CP3 – korisnik: Centric Austria International	90
Osvještavanje i obrazovanje o obnovljivim izvorima energije – korisnik: Društvo za oblikovanje održivog razvoja	92
Promicanje održivog upravljanja prirodnim resursima kroz edukaciju i podizanje javne svijesti – korisnik: Udruga za promicanje kulture življenja u skladu s prirodom “EkoSense”	94
Građani uključeni u zaštitu okoliša (CEP) – korisnik: Udruga za zaštitu i unapređenje čovjekovog okoliša “Franjo Koščec”	96
Smanjenje otpada na izvoru nastanka u općini Erdut „Tko ako ne ja?“ – korisnik: Građanska organizacija razvoja Dalj (GORD)	98

Bioraznolikost podzemne faune Karlovačke županije – korisnik: Hrvatsko biospeleološko društvo	<u>100</u>
Jačanje sposobnosti udruga za provođenje NATURA 2000 prioriternih aktivnosti – korisnik: Plavi svijet - Institut za istraživanje i zaštitu mora	<u>102</u>
I drveću srce kuca – korisnik: Udruga za komuniciranje ambijenta „Put“	<u>104</u>
Razvoj programa za okolišno odgovorno upravljanje malim turističkim objektima u Hrvatskoj – korisnik: Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce	<u>106</u>
Demokracija u praksi – korisnik: Zelena Istra	<u>108</u>
Osnaživanje lokalnih kapaciteta za NATURA 2000 i zaštitu prirode – korisnik: Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek	<u>110</u>
PHARE 2006 Omogućavanje aktivnog doprinosa sektora civilnog društva u pretpristupnom procesu – shema bespovratnih sredstava za područje sudjelovanja mladih	<u>113</u>
Mladi poduzetnici – težite višem! – korisnik: Arbeiter-Samariter - Bund Deutschland e.V.	<u>114</u>
Mladi i izgradnja mira – Centar za mirovne studije	<u>116</u>
MLADI SU VAŽNI – Seksualna i reproduktivna prava i zdravlje mladih u RH – korisnik: Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje (CESI)	<u>118</u>
Novi mediji za nove ljude – korisnik: Domaći – Udruga za kreativni razvoj	<u>120</u>
Mladi – donositelji odluka u lokalnoj zajednici – korisnik: Europski dom Slavonski Brod	<u>122</u>
Biti mlad – biti aktivan – korisnik: Organizacija za građanske inicijative (OGI)	<u>124</u>
Sve za tebe – korisnik: Centar za socijalno podučavanje - PRONI	<u>126</u>
Gvozd - Mladi u akciji – korisnik: Suncokret – Centar za razvoj zajednice	<u>128</u>
IZVOR – Osnaživanje mladih za samostalni život nakon odlaska iz dječjeg doma – korisnik: Udruga za inicijative u socijalnoj politici	<u>130</u>
Moj izbor je prevencija – korisnik: Udruga Zora za nenasilje i ljudska prava	<u>132</u>
Volonterski centri u zajednicama – korisnik: Volonterski centar Zagreb	<u>134</u>

CARDS 2003/2004

Dobro upravljanje
i vladavina prava – shema
bepovratnih sredstava

Unapređenje zakonskog okvira za rodnu jednakost

Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje – CESI

Partner: Katedra za europsko javno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Program: CARDS 2003/2004

Sektor: Dobro upravljanje i vladavina prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 141.103,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 126.992,70
- vlastita sredstva: 14.110,30

Lokacija: Republika Hrvatska

Trajanje: svibanj 2006. – siječanj 2008.

Cilj projekta bilo je podizanje svijesti javnosti o neravnopravnom položaju žena te omogućavanje i stvaranje uvjeta za ostvarenje *de facto* ravnopravnosti spolova učinkovitom primjenom pravnog okvira putem edukacije stručnjaka (sudaca, sutkinja, odvjetnica, odvjetnika). Osobit naglasak stavljen je na osnaživanje žena u procesima donošenja odluka i na njihov položaj na tržištu rada. Projektom se nadalje željelo unaprijediti provedbu javnih politika i pravnog okvira za ostvarivanje ravnopravnosti spolova kako bi se dodatno istražila i analizirala učinkovitost antidiskriminacijskih zakona, mjera i politika jednakih mogućnosti. Ciljane skupine bile su marginalizirane sku-

RAVNOPRAVNOST SPOLOVA
ZNAČI DA SU ŽENE I MUŠKARCI
JEDNAKO PRISUTNI U SVIM
PODRUČJIMA JAVNOG I
PRIVATNOG ŽIVOTA, DA IMAJU
JEDNAK STATUS, JEDNAKE
MOGUĆNOSTI ZA OSTVARIVANJE
SVIH PRAVA, KAO I JEDNAKU
KORIST OD OSTVARENIH
REZULTATA.

(Zakon o ravnopravnosti spolova, Članak 5.)

KONVENCIJA O UKLANJANJU SVIH OBLIKA DISKRIMINACIJE ŽENA
(Prema čl.140. Ustava RH, međunarodni ugovori pa tako i Konvencija o ukidanju
svih oblika diskriminacije žena (CEDAW), ima pravni položaj iznad zakona.)

Članak 1.

U svrhu ove Konvencije, izraz "diskriminacija žena" označava svaku razliku, isključenje ili ograničenje učinjeno na osnovi spola kojemu je posljedica ili svrha da ženama ugrozi ili onemogućiti priznanje, uživanje ili korištenje ljudskih prava i osnovnih sloboda na političkom, gospodarskom, društvenom, kulturnom, građanskom ili drugom području, bez obzira na njihovo bračno stanje, na osnovi jednakosti muškaraca i žena.

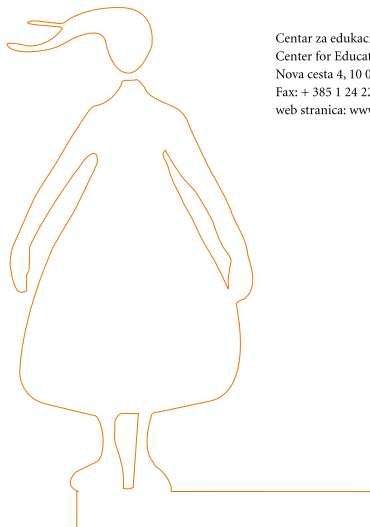
Članak 4.

1. Usvajanje, od strane država stranaka, privremenih posebnih mjera usmjerenih na ubrzanje de facto jednakosti između muškaraca i žena, ne smatra se diskriminacijom, kako je definirano u ovoj Konvenciji, ali ne smije ni na koji način imati za posljedicu zadržavanje nejednakih ili posebnih mjerila; ove mjere prestaju se provoditi kada se ostvare ciljevi jednakosti u pogledu mogućnosti i tretmana.

pine (žene) i stručnjaka (suci, odvjetnici, menadžeri za upravljanje ljudskim potencijalima, poslodavci, političari).

Rezultati projekta

- Provedene su analize o rodnoj jednakosti i provedbi politike ravnopravnosti spolova.
- Izrađeni su prijedlozi za poboljšanje provedbe politike za postizanje rodne jednakosti na temelju prethodnih istraživanja.
- Organizirane su edukacije za suce, pravnike, menadžere za upravljanje ljudskim potencijalima, poslodavce, političare.
- Provedena je javna kampanja, podijeljeni tiskani materijali i rezultati istraživanja, organizirane diskusijske grupe (za studente/ice Pravnog fakulteta), okrugli stol (za političarke) i forum (namijenjen odvjetnicima/icama radi razmjene informacije o konkretnim slučajevima diskriminacije).

Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje
Center for Education, Counselling and Research
Nova cesta 4, 10 000 Zagreb; Tel: + 385 1 24 22 800
Fax: + 385 1 24 22 801; E-mail: cesi@zamir.net;
web stranica: www.cesi.hr; www.sezamweb.net

Više informacija o projektu: www.cesi.hr

Promoviranje principa dobrog upravljanja i povećanja građanskog sudjelovanja u procesima donošenja odluka u RH

GONG

Program: CARDS 2003/2004

Sektor: Dobro upravljanje i vladavina prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 251.465,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 220.000,00
- vlastita sredstva: 30.965,00

Lokacija: Republika Hrvatska

Trajanje: svibanj 2006. – travanj 2008.

Cilj projekta bio je pridonijeti sveukupnom promicanju i zaštiti načela dobrog upravljanja te vladavine prava, kao i povećanom sudjelovanju građana u procesu donošenja odluka na lokalnoj razini u RH jačanjem građanske pozicije, lokalnih organizacija civilnog društva, lokalnih vijeća, vijeća nacionalnih manjina i lokalnih dužnosnika te njihove međusobne komunikacije. Spomenuti cilj nastojao se postići organiziranjem edukacije šireg pučanstva o načinima uključivanja u procese donošenja odluka, čime se nastoji utjecati na organizacije civilnog društva, lokalne dužnosnike i lokalna vijeća da zagovaraju interese građana i promiču suradnju i komunikaciju između lokalnih predstavnika i različitih grupacija građana. Prepoznate ciljane skupine bili su građani, nevladine organizacije, zaposlenici lokalne samouprave, vijeća nacionalnih manjina i lokalna vijeća.

Rezultati projekta

- Održano je 16 serija radionica o javnom zagovaranju diljem Hrvatske.
- Provedene su dvije nacionalne kampanje.
- Održano je 216 građanskih sati u formi okruglih stolova s pitanjima i odgovorima.
- Tiskane su brošure, letci, plakati, vodiči, edukativni materijali za radionice.
- Videospot je emitiran na televiziji.

Više informacija o projektu: www.gong.hr

Dobro upravljanje i vladavina prava u politici zaštite okoliša u RH

Zelena akcija

Partneri: Udruge iz mreže udruga Zeleni forum: Sunce i Zelena Istra

Program: CARDS 2003/2004

Sektor: Dobro upravljanje i vladavina prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 144.205,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 129.785,00
- vlastita sredstva: 14.420,00

Lokacija: Republika Hrvatska

Trajanje: svibanj 2006. – svibanj 2008.

Svrha projekta bila je osigurati građanima pravnu pomoć i savjetovanje u pitanjima zaštite okoliša i prirode, kao i educirati hrvatske pravnike i predstavnike organizacija civilnoga društva kako bi se poticanjem njihova sudjelovanja u donošenju odluka putem zagovaranja i besplatne pravne pomoći osnažio njihov utjecaj na politiku zaštite okoliša u RH.

Rezultati projekta

- Sudjelovanjem na dva dvodnevna edukativna seminaru unaprijeđeno je znanje 41 predstavnika 33 organizacije članice Zelenog foruma i ojačani njihovi kapaciteti za pružanje pomoći građanima u pojedinim pravnim pitanjima vezanim uz okoliš.
- Na dvodnevnom seminaru 20 odvjetnika unaprijedilo je znanje o pravnim temama vezanim uz zaštitu okoliša i povezalno se s članovima Zelenog foruma. 10 odvjetnika volontera nastavilo je surađivati s organizacijama uključenim u projekt i tako je prvi put u Hrvatskoj nastala skupina odvjetnika specijalizirana za okolišno pravo, koja otvoreno za javnost djeluje u svrhu obrane javnog interesa.
- Sastavljen je popis adresa elektroničke pošte *ekopravnici* i stvorena mreža stručnjaka i službenika nadležnih ministarstava.
- Uspostavljena je suradnja s 13 stručnjaka iz 6 zemalja i s europskom mrežom udruga koje djeluju na području okolišnog zakonodavstva *Justice and Environment* (J&E).
- Provedena je zagovaračka i promidžbena kampanja za usvajanje prijedloga i komentara Zelenog foruma i građana na propise iz područja zaštite okoliša i prirode (Pravilnik o procjeni utjecaja na okoliš i Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti zahvata na prirodu), čime je povećana svijest javnosti o važnosti propisa o utjecaju na okoliš.

Više informacija o projektu: <http://www.zeleni-forum.org/bin/view/Zeleniforum/ProjektiPravoOkolisa>

Odgovor civilnog društva na korupciju

Partnerstvo za društveni razvoj

Partner: Rumunjsko akademsko društvo

Program: CARDS 2003/2004

Sektor: Dobro upravljanje i vladavina prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 295.313,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 233.050,00
- vlastita sredstva: 62.263,00

Lokacija: Gradovi Osijek, Vukovar, Čakovec, Zagreb, Karlovac, Korenica, Split, općina Udbina

Trajanje: rujan 2006. – prosinac 2008.

U središtu projekta bio je sukob interesa, prvenstveno na razini lokalnih vlasti. Partnerstvo za društveni razvoj imalo je u provedbi projekta ulogu dostavljanja komentara i sugestija na prijedloge izmjena i dopuna Zakona o sprečavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti Komisiji za sprečavanje sukoba interesa, Središnjem državnom uredu za upravu (danas Ministarstvo uprave), saborskom Odboru za zakonodavstvo i Odboru za regionalnu/područnu upravu i lokalnu samoupravu. Cilj cijele kampanje bilo je podizanje razine političkog integriteta među donositeljima odluka i kroz to neizravno

djelovanje na smanjenje sukoba interesa među političkim dionicima. Zagovaranju promjena prethodilo je istraživanje koje je uključivalo pregled javnih politika, transparentnost i poštovanje Zakona o pravu na pristup informacijama, proračunsku potrošnju i transparentnost lokalnih proračuna, analizu postupaka javne nabave te analizu manifestacija izravnog sukoba interesa. Uzimajući u obzir složenost i širinu problematike borbe protiv korup-

cije, izmjene i dopune zakona bile su u praksi ograničene. Prepoznate ciljane skupine i krajnji korisnici projekta bili su članovi pet udruga iz pet različitih regija: Istre, Dalmacije, Slavonije, Sjeverne Hrvatske i Grada Zagreba te donositelji odluka i šira javnost.

Rezultati projekta

- Provedena je kampanja zagovaranja pod nazivom *Za Sabor čistih ruku* (prva inicijativa civilnog društva koja je nametnula pitanja političkog integriteta dužnosnika i porijekla imovine). Kampanja je provedena u 54 grada i naselja. Podijeljena su ukupno 276.352 letka i prikupljen 2891 potpis na peticiju. Sporazum o sudjelovanju u kampanji ponuđen je hrvatskim političkim strankama, no nije ga potpisala nijedna vodeća stranka.
- Otvoren je nov prostor i pojačani antikorupcijski naponi civilnog društva i političkih dionika.
- Sedam organizacija civilnog društva osnaženo je za izradu i provedbu istraživanja javnih politika.
- Izdana je publikacija *Dobro upravljanje i sukob interesa – zašto mito nije najveći problem?* s rezultatima istraživanja manifestacija sukoba interesa provedenog u sedam hrvatskih gradova (Osijek, Vukovar, Čakovec, Sisak, Karlovac, Zagreb, Split) i jednoj općini (Udbina). Istraživanje je uključivalo pregled okvira lokalnih javnih politika, transparentnost i poštovanje Zakona o pravu na pristup informacijama, proračunsku potrošnju i transparentnost lokalnih proračuna, analizu postupaka javne nabave te analizu manifestacija izravnog sukoba interesa.

Više informacija o projektu: <http://www.psd.hr/>

Putovi od prava do pravde

Centar za mir, nenasilje i ljudska prava

Partneri: Crveni križ, Zavod za zapošljavanje, centri za socijalnu skrb za područje Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije

Program: CARDS 2003/2004

Sektor: Dobro upravljanje i vladavina prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 173.360,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 147.300,00
- vlastita sredstva: 26.600,00

Lokacija: Istočna Slavonija

Trajanje: listopad 2006. – prosinac 2008.

Cilj projekta bio je pridonijeti boljem pristupu pravu i pravdi te ostvarenju građanskih i ljudskih prava ranjivih skupina osiguranjem usluge besplatne pravne pomoći u području posebne državne skrbi (Istočna Slavonija). Prepoznate ciljane skupine u projektu bili su korisnici prava iz sustava socijalne skrbi, nezaposlene osobe, umirovljenici s mirovinom manjom od 2000 kn, pripadnici manjina i žrtve obiteljskog nasilja, kojima je otežan cjelovit pristup informacijama o mogućnostima ostvarivanja prava, a često imaju i niži stupanj naobrazbe.

Rezultati projekta

- Besplatna pravna pomoć osigurana je za 6740 korisnika.
- Pravni savjetnici dali su 4784 savjeta iz različitih pravnih područja.
- Odobreno je zastupanje za 51 postupak pred sudovima, od kojih je do kraja provedbe riješeno 27 slučajeva.
- Nadležnim organima upućene su 53 pritužbe na primjenu zakona od kojih je 13 riješeno pozitivno za vrijeme trajanja projekata.
- Sudjelovanje u ad hoc koaliciji organizacija civilnog društva za izradu prijedloga Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.
- Upućene su pritužbe Pučkom pravobranitelju vezano uz probleme s kojima se ranjive skupine suočavaju pri ostvarenju svojih prava.
- Putem promotivnih aktivnosti o specifičnim pravima izravno je informirano najmanje 6000, a neizravno 8000 potencijalnih korisnika (izdano je sedam brošura u ukupno 35.000 primjeraka).

Više informacija o projektu: <http://www.centar-za-mir.hr/>

CARDS 2004

Potporna organizacijama
civilnog društva u području
zaštite okoliša
i održivog razvoja – shema
bespovratnih sredstava

Provedba Arhuške konvencije i povećanje kapaciteta udruga u praćenju i provedbi procesa pristupanja RH EU te dostizanju standarda Europske unije u okolišnoj politici

Zelena akcija

Partner: Europska mreža udruga za zaštitu okoliša EEB – European Environment Bureau

Program: CARDS 2004

Sektor: Potpora organizacijama civilnog društva u području zaštite okoliša i održivog razvoja

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 158.086,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 137.534,82
- vlastita sredstva: 20.551,18

Lokacija: Zagreb

Trajanje: lipanj 2007. – prosinac 2008.

Svrha projekta bila je osnaživanje Zelene akcije i ostalih nevladinih udruga za zaštitu okoliša kako bi mogle pridonijeti kreiranju i provedbi novih okolišnih politika usklađenih sa standardima EU-a. Prioriteti projekta bili su kvalitetno praćenje sva tri stupa Arhuške konvencije i uspostava partnerstva između organizacija civilnog društva i javnih institucija kako bi se javnost uključila u donošenje odluka o okolišu. Ciljane skupine bili su odvjetnici, organizacije članice mreže udruga Zeleni forum i građani.

Rezultati projekta

- Zelena akcija postala je punopravna članica EEB-a.
- Otvoren je Arhuški info centar za stanje okoliša i o pravima i mogućnostima sudjelovanja u donošenju odluka u području zaštite okoliša.
- Usvojeni su amandmani Zelene akcije na Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći.
- Izrađeno je sedam tematskih mišljenja (*position papers*) o značajnim okolišnim pitanjima i poslano dionicima (2000 komada).
- Unaprijeđena je komunikacije između udruga i saborskog Odbora za zaštitu okoliša i Vlade RH.
- Unaprijeđeno je informiranje javnosti o utjecaju pristupanja Hrvatske EU-u na zaštitu okoliša.
- Održani su EKO-seminari (niz predavanja o različitim temama iz područja zaštite okoliša radi educiranja javnosti o pitanjima zaštite okoliša) na kojima je sudjelovalo više od 200 studenata, srednjoškolaca i aktivista.
- Putem Zelenog telefona zaprimljeno je i obrađeno 2268 prijava građana.

Više informacija o projektu: <http://www.zelena-akcija.hr/>

Mobilizacija javnosti za sudjelovanje u procedurama procjene utjecaja na okoliš

Zelena Istra

Partneri: Udruge u području zaštite okoliša: Sunce, Eko-pan, Zeleni Osijek, Franjo Košćec, Divina Natura

Program: CARDS 2004

Sektor: Potpora organizacijama civilnog društva u području zaštite okoliša i održivog razvoja

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 97.330,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 87.597,00
- vlastita sredstva: 9.733,00

Lokacija: Istarska, Splitsko-dalmatinska, Karlovačka, Varaždinska, Osječko-baranjska i Dubrovačko-neretvanska županija

Trajanje: lipanj 2007. – prosinac 2008.

Nedovoljno sudjelovanje javnosti prepoznat je kao jedan od ključnih razloga slabosti postupaka procjene utjecaja na okoliš. Širi cilj projekta Zelena Istra bio je demokratizacija i razvoj civilnog društva, a za primjer može se istaknuti suradnja udruga Zelena Istra i Sunce. Spomenuti cilj namjeravalo se postići informiranjem i educiranjem javnosti i udruga o novim zakonskim propisima za procjenu utjecaja na okoliš, strateškoj procjeni utjecaja na okoliš i Pravilniku o procjeni prihvatljivosti zahvata za prirodu, usklađenima s europskim standardima, kroz promociju sudjelovanja javnosti u procjeni utjecaja na okoliš. Poboljšanje postupka procjene utjecaja na okoliš omogućuje kvalitetnije i učinkovitije očuvanje okoliša i zaštitu biološke raznolikosti, što je ključno za održivi razvoj. Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su hrvatske udruge u području zaštite okoliša, udruge članice mreže udruga Zeleni forum (38), hrvatski građani, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, nabrojanih šest hrvatskih županija, predstavnici lokalnih vlasti u tim županijama te građani i Vlada Republike Hrvatske.

Rezultati projekta

- Poboljšana je suradnja okolišnih udruga, kao i suradnja okolišnih udruga s tijelima nadležnim za provedbu procjene utjecaja na okoliš (PUO).
- Objavljeno je pet publikacija o raznim okolišnim odredbama u RH, poput Uredbe o procjeni utjecaja na okoliš i o procjeni utjecaja zahvata na prirodu, sa savjetima za uključivanje građana u postupak procjene utjecaja na okoliš.
- Izrađen je upitnik za članice Zelenog foruma vezano uz sudjelovanje u procedurama PUO-a.
- Uspostavljena su dva info centra za procjenu utjecaja na okoliš.
- Ostvareno je izravno sudjelovanje projektnih partnera u procedurama procjene utjecaja na okoliš.
- Organizirano je šest seminara za udruge, građane i lokalnu upravu u šest gradova (Pula, Split, Osijek, Ploče, Karlovac, Varaždin).
- Organizirana je razmjena studenata iz Pule i Splita.
- Snimljen je i emitiran kratki film pod nazivom „Zainteresirana javnost“.

Više informacija o projektu: <http://www.zelena-istra.hr/>

Zaštita, očuvanje i poboljšanje biološke raznolikosti te razvoj ekološke svijesti kroz uzgoj hrvatskih autohtonih vrsta i poticanje ekološke proizvodnje

Brodsko ekološko društvo – BED

Partneri: Turistička zajednica Brodsko-posavske županije, Općina Oprisavci

Program: CARDS 2004

Sektor: Potpora organizacijama civilnog društva u području zaštite okoliša i održivog razvoja

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 99.883,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 89.894,70
- vlastita sredstva: 9.988,30

Lokacija: Brodsko-posavska županija

Trajanje: lipanj 2007. – prosinac 2008.

Cilj projekta bio je zaštititi, očuvati i unaprijediti biološku raznolikost zaštićenih krajolika i razviti svijest o pozitivnom utjecaju ekoloških akcija na zaštićeni pašnjak Gajnu u istočnom dijelu Brodsko-posavske županije. Ispašom i gaženjem pridonijelo se uništenju alohtonih biljaka, a sačuvana je biološka raznolikost i unaprijeđen opstanak ruralne zajednice. Projekt je također promovirao očuvanje ugroženih vrsta te osigurao stalan nadzor i evaluaciju biološke raznolikosti te općenito povećao svijest o važnosti ekologije u zajednici od otprili-

ke 3000 stanovnika što u konačnici znatno pridonosi održivom razvoju. Ciljane skupine i krajnji korisnici projekta bili su članovi ekološke zadruge osnovane u projektu, seoska zajednica Općine Oprisavci, ekološki svjesni turisti, učenici Brodsko-posavske županije (osobito deset škola u zaštićenim područjima), državne institucije nadležne za Nacionalnu strategiju zaštite prirode, ekološku poljoprivredu i očuvanje kulturnog naslijeđa, studenti ekologije i biologije, istraživači u području biologije, poljoprivrede i zaštite prirode, djeca s posebnim potrebama (terapijsko jahanje), seoske zajednice na područjima od posebne državne skrbi.

Rezultati projekta

- Ostvareno je predviđeno očuvanje ugroženih vrsta goveda (povećan broj zaštićenih pasmina donedavno kritično ugrožene autohtone pasmine podolsko-srijemskog goveda) te dovođenje starih pasmina konja i crne slavonske svinje.
- Sa svrhom postavljanja nadziranog pristupa infrastrukturi na zaštićenom pašnjaku (na Gajini) ostvareni su osnovni uvjeti za grupne posjete.
- Ostvareno je više od 100 km mapiranih i označenih biciklističkih i jahačkih staza kroz zaštićena područja (dviije odvojene biciklističke rute).
- Osiguran je stalan nadzor i evaluacija biološke raznolikosti na pašnjaku Gajina (članovi BED-a i čuvar nadziru promjene i status flore i faune).
- Osigurana je podrška ekološkom uzgoju hrane.
- U svrhu održivosti pripremljen je projektni prijedlog u okviru programa IPA „Prekogranična suradnja Hrvatska i Srbija“.

Više informacija o projektu: <http://www.bed.hr/>

Program jačanja kapaciteta za usklađivanje hrvatske poljoprivredne prakse s EU legislativom o zaštiti prirode i okoliša

Ekologika

Partneri: Državni zavod za zaštitu prirode; suradnik: Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu

Program: CARDS 2004

Sektor: Potpora organizacijama civilnog društva u području zaštite okoliša i održivog razvoja

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 143.353,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 129.017,70
- vlastita sredstva: 14.335,30

Lokacija: Republika Hrvatska

Trajanje: lipanj 2007. – ožujak 2009.

U Hrvatskoj je poljoprivreda jedan od sektora koji najviše utječu na prirodu i okoliš. Istodobno, hrvatsko zakonodavstvo koje bi trebalo regulirati i ograničiti negativan utjecaj poljoprivrede na okoliš i biološku raznolikost još nije usklađeno s odgovarajućim standardima EU-a. Širi cilj projekta bio je pomoći Hrvatskoj u nastojanjima da poljoprivrednu praksu uskladi sa zahtjevima zakonodavstva EU-a o zaštiti prirode i okoliša. Projektom se namjeravalo razviti program obuke za poljoprivredne proizvođače te pružati informacije i pripremiti ciljane skupine za trenutak kada stupi na snagu zakonodavstvo EU-a vezano uz poljoprivre-

du. Prepoznate ciljane skupine u projektu bili su stručnjaci s područja zaštite okoliša i poljoprivrede među lokalnim, regionalnim i nacionalnim predstavnicima vlasti, savjetnici za poljoprivrednike, stručnjaci iz instituta za zaštitu prirode, predstavnici okolišnih udruga i novinari. Krajnji korisnici programa bili su poljoprivredni proizvođači, koji će primjenom standarda EU-a o zaštiti prirode i okoliša povoljno utjecati na stanje okoliša i očuvanost biološke i krajobrazne raznolikosti u Hrvatskoj.

Rezultati projekta

- Ključni dionici informirani su o usklađivanju hrvatske poljoprivredne prakse s legislativom EU-a o zaštiti prirode i okoliša.
- Razvijen je obrazovni program (kurikulum) treninga za poljoprivrednike i snimljena dva edukacijska videouratka (500 primjeraka).
- Ostvarena je prepoznatljivost projekta u javnosti putem šest izdanja biltena u 1000 primjeraka, četiri brošure u 1000 primjeraka, internetske stranice i novinskih članaka.

Više informacija o projektu: <http://www.ecologica.hr/o-nama.aspx>

Energetska edukacijska agencija istočne Hrvatske

Udruga za zaštitu prirode i okoliša „Zeleni Osijek“

Partner: Grad Osijek

Program: CARDS 2004

Sektor: Potpora organizacijama civilnog društva u području zaštite okoliša i održivog razvoja

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 121.981,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 107.343,28
- vlastita sredstva: 14.637,72

Lokacija: Slavonija i Baranja

Trajanje: lipanj 2007. – listopad 2008.
Projekt je stvorio uvjete za rad i pokrenuo Energetsku agenciju za regiju Slavonije i Baranje. Prema nekim procjenama prosječna potrošnja energije u RH po četvornom metru gotovo je dvostruko veća nego u razvijenim zemljama EU-a. Svrha projekta bila je smanjiti potrošnju energije u zgradama, koje su u Hrvatskoj odgovorne za 60% ukupne potrošnje energije.
Projekt je bio namijenjen prije svega lokalnim samoupravama na području Slavonije i Baranje. Gradske i županijske vlasti su se putem radionica, preda-

vanja i izložbi informirale o potencijalima i potrebama primjene mjera energetske učinkovitosti u javnim objektima. Prepoznate ciljane skupine i krajnji korisnici projekta bili su upravitelji i vlasnici zgrada i javnih objekata i škola istočne Slavonije, samouprave gradova i općina regije (financijski, okolišni i komunalni odjeli), udruge koje se bave održivim razvojem te stanari zgrada i obiteljskih kuća, svi porezni obveznici gradskog proračuna, studenti, učenici i udruge.

Rezultati projekta

- Ostvaren je doprinos održivom razvoju kroz poboljšanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija štetnih plinova.
- Otvoren je demo edukativni centar za energetske učinkovitost i održivu gradnju.
- Povećan je interes i svijest predstavnika lokalne samouprave, udruge i javnosti za okolišna pitanja, a posebno o energetske učinkovitosti i održivoj gradnji.
- Uspostavljena je internetska stranica <http://www.rea-slavonia.com/eea/>, koja sadržava bazu podataka o štednji energije i obnovljivim izvorima te održivoj gradnji.
- Ojačani su kapaciteti korisnika na projektu udruge Zeleni Osijek i partnera Grada Osijeka

Više informacija o projektu: <http://www.zeleni-osijek.hr/>

Jačanje sektora civilnog društva za zaštitu mora u Hrvatskoj

Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj SUNCE

Partner: Plavi svijet Institut za istraživanje i zaštitu mora

Program: CARDS 2004

Sektor: Potpora organizacijama civilnog društva u području zaštite okoliša i održivog razvoja

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 134.104,00

- sredstva Europske komisije: 107.645,28
- vlastita sredstva: 26.458,72

Lokacija: Hrvatska obala i otoci Lastovo i Mali Lošinj

Trajanje: lipanj 2007. – prosinac 2008.

Projekt je imao za cilj ojačati kapacitete udruga koje rade na prikupljanju podataka te informiranju i educiranju javnosti o biološkoj raznolikosti Jadrana. Jadransko more jedan je od najvažnijih resursa Republike Hrvatske, no zbog manjka kapaciteta vrlo je malo podataka o rasprostranjenosti značajnih morskih vrsta i staništa, koji su neophodni za kvalitetno upravljanje. Projektom se također željelo unaprijediti koordinaciju državnih ustanova zaduženih za inventarizaciju i upravljanje biološkom raznolikošću Jadrana. Suradnja s ribarima radi smanjenja negativnog utjecaja ribarstva na ugrožene vrste i staništa Parka prirode Lastovsko otočje i Posebnog rezervata Mali Lošinj također je jedna od ključnih aktivnosti u zaštiti biološke raznolikosti. U sklopu projekta prepoznate su sljedeće ciljane skupine i krajnji korisnici: studentske organizacije BIUS i Oceanus, institut Plavi svijet, udruga Sunce, ronilački klubovi, ribari i ceh ribara otoka Lastovo i Lošinj, šira javnost.

Rezultati projekta

- Razvijen je program treninga (jednostavan i složen) inventarizacije mora i educirani volonteri i osoblje četiri-ju hrvatskih glavnih udruga koje se bave bioraznolikošću mora za prikupljanje podataka o rasprostranjenosti morskih vrsta. Podaci prikupljeni inventarizacijom predstavljeni su u Zagrebu i Zadru.
- Ostvarena je suradnja s Državnim zavodom za zaštitu prirode.
- Provedene su dvije akcije čišćenja lastovskog podmorja.
- Održane su radionice s ribarima (dvije na Lošinju i jedna na Lastovu) na kojima su prikupljeni podaci o biološkoj raznolikosti i razmatrali se načini upravljanja.
- Održana je dvodnevna radionica za osoblje Sunca na temu upravljanja volonterima.
- Razvijeni su i potpisani ugovori o volontiranju s više od dvadeset volontera.
- Održano je nekoliko predavanja i postavljena izložba na temu zaštite mora.
- Izrađeni su edukacijsko-promotivni materijali (DVD-i, CD-i, brošure).

Više informacija o projektu: <http://www.sunce-st.org/>

Eco-mouse

Udruga za zaštitu i unapređenje čovjekovog okoliša „Franjo Košćec“

Partneri: Varaždinska županija; suradnik: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Program: CARDS 2004

Sektor: Potpora organizacijama civilnog društva u području zaštite okoliša i održivog razvoja

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 76.0332,98

- sredstva Europske komisije: 64.179,44
- vlastita sredstva: 11.853,54

Lokacija: Grad Varaždin i Varaždinska županija

Trajanje: lipanj 2007. – listopad 2008.

Cilj projekta bilo je zbrinjavanje električnog i elektroničkog (EE) otpada putem jačanja interesa javnosti za okolišne probleme koje stvara takav otpad te uspostavljanje infrastrukture za reciklažu EE otpada. Ciljane skupine bile su ekološki orijentirane udruge uključujući i korisničku organizaciju Franjo Košćec, čija je uloga bila širiti svijest kroz edukaciju stanovništva Varaždinske županije, budući zaposlenici Centra za reciklažu EE otpada educirani u sklopu projekta te Varaždinska županija, tijelo odgovorno za gospodarenje otpadom.

Rezultati projekta

- Uspostavljena je uspješna komunikacija sa 97% od 130 kontaktiranih gospodarskih subjekata koji se bave proizvodnjom i distribucijom EE opreme i proizvoda u Varaždinskoj županiji. Svih 130 subjekata obaviješteno je o mogućnostima gospodarenja tim otpadom na području Županije.
- Organizirano je deset dvodnevih seminara-treninga za jačanje kapaciteta ekološki usmjerenih organizacija civilnog društva.
- Izrađen je plan gospodarenja EE otpadom (objavljen na internetskim stranicama udruge i Varaždinske županije) i razrađena strategija prikupljanja i prerade EE otpada te strategija za smanjenje odlaganja te vrste otpada u okoliš.
- Prikupljena je znatna količina EE otpada, koja je djelomično reciklirana (Duma elektronika d.o.o.).
- Više od 25% stanovništva Varaždinske županije informirano je o problematici gospodarenja EE otpadom i upoznato s projektom Eco-mouse (anketa provedena u svrhu evaluacije projekta).
- Objavljeni su informativni materijali uključujući i promociju projekta putem medija – letci, brošura, plakati, radijski *jingle*, intervjui, novinski članci, radijska i televizijska emisija.

Više informacija o projektu: <http://www.franjo-koscec.hr/>

CARDS 2004

Pružanje socijalnih usluga
neprofitnog sektora
Shema bespovratnih sredstava

Izgradnja okvira za volontiranje u institucijama

Udruga za razvoj civilnog društva SMART

Partneri: Grad Rijeka (Odjel gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb) i Primorsko-goranska županija (Upravni odjel za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb)

Program: CARDS 2004

Sektor: Pružanje socijalnih usluga neprofitnog sektora

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 107.659,39 od čega

- sredstva Europske komisije: 91.499,71
- vlastita sredstva: 16.159,68

Lokacija: Primorsko-goranska županija

Trajanje: lipanj 2007. – lipanj 2009.

Opći cilj projekta bilo je usvajanje sustavnog pristupa planiranju u implementaciji volonterskih politika/akcija u institucijama koje pružaju socijalne usluge, a u skladu s konceptom cjeloživotnog učenja i primjerima najbolje prakse zemalja Europske unije. U sklopu općeg cilja namjeravalo se osnažiti primjenu interdisciplinarnog pristupa učenju odraslih (cjeloživotnom učenju) kroz aktivnosti povezane s volonterstvom/menadžmentom volontera u javnim institucijama koje djeluju u području zdravstva i socijalne skrbi te ubrzati učinkovitu primjenu i razmjenu znanja i vještina na regionalnoj/lokalnoj razini u svrhu razvoja volonterskih programa u suradnji s poslovnim sektorom i lokalnim zajednicama. U skladu s problemom i ciljevima prepoznate ciljane skupine, krajnji korisnici pro-

jekta bili su javne institucije zdravstva i socijalne skrbi na području županije, članovi navedene lokalne zajednice u svojstvu potencijalnih/budućih volontera, tvrtke, mala i srednja poduzeća koja su javno iskazala zanimanje za snažniji razvoj i održivost zajednica u kojima djeluju, regionalna/lokalna samouprava (Primorsko-goranska županija, Grad Rijeka, ostale općine i gradovi na području Županije) te korisnici različitih socijalnih usluga javnih institucija.

Rezultati projekta

- Razvijeni su inovativni, individualno kreirani volonterski programi za institucije iz područja zdravstva i socijalne skrbi (ciljane skupine projekta).
- Ukupno sedam ustanova Primorsko-goranske županije sudjelovalo je u projektu, uključujući 2000 korisnika i ukupno 538 volontera.
- Organizirano je osam edukacijskih modula na temu „Menadžment volontera“ – dvanaest predstavnika institucija završilo je modularni program (deset iz ustanova socijalne skrbi i dvoje iz institucija zdravstva - 60% od ukupnog broja ustanova zdravstva i socijalne skrbi u Primorsko-goranskoj županiji - što je izravan doprinos prijenosu znanja te jačanju interakcije i suradnje među djelatnicima ustanova).
- Održane su tri poludnevne radionice za volontere u javnim ustanovama.
- Organizirana su četiri foruma za razmjenu iskustava na temu volonterstva/menadžmenta volontera i relevantnih aspekata cjeloživotnog učenja.
- Uspostavljeni su „volonterski café barovi“ kao poluformalna mjesta za predstavljanje tema povezanih s volonterstvom.
- U smislu održivosti, Hrvatska mreža volonterskih centara preuzela je i replicirala kurikulum za edukaciju volontera na nacionalnoj razini.

Više informacija o projektu: <http://www.smart.hr/>

Žensko sklonište i savjetovalište – pružanje i unapređenje usluga i potpore ženama i njihovoj djeci koja su preživjela nasilje u obitelji

Autonoma ženska kuća Zagreb

Partner: Grad Zagreb

Program: CARDS 2004

Sektor: Pružanje socijalnih usluga neprofitnog sektora

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 230.126,00 od čega:

- sredstva Europske komisije: 195.192,87
- vlastita sredstva: 34.933,13

Lokacija: Grad Zagreb

Trajanje: lipanj 2007. – lipanj 2009.

Iz iskustva žena koje su doživjele nasilje pokazalo se da, unatoč pravnoj regulativi kao okviru za ostvarenje pravne zaštite interesa stranaka, u praksi žene nailaze na mnoge poteškoće pri rješavanju problema s područja obiteljsko-pravne problematike. Prema podacima istraživanja koje je Autonomna ženska kuća provela u suradnji s Državnim zavodom za zaštitu obitelji procjenjuje se da je svaka treća žena u Hrvatskoj doživjela neku vrstu fizičkog nasilja, a u slučaju psihičkog nasilja postotak je i veći –otprilike 50%. Cilj projekta bio je pružiti socijalne usluge ženama koje su doživjele obiteljsko nasilje i prilagoditi te usluge njihovim specifičnim potrebama

kroz povezivanje raznih dionika i službi koje pružaju takve usluge. Projektom su prepoznate sljedeće ciljane skupine i krajnji korisnici: žene i njihova djeca žrtve obiteljskog nasilja, stručnjakinje i stručnjaci zaposleni u državnim institucijama ili gradskoj upravi Grada Zagreba čiji je posao vezan uz problematiku obiteljskog nasilja (policijske službenice i službenici, radnice i radnici u Centrima za socijalnu skrb, zdravstvene djelatnice i djelatnici, kao i oni u kriznim centrima, školama, sudovima, drugim građanskim udrugama i slično), državne institucije te žene s područja cijele Hrvatske koje su doživjele obiteljsko nasilje.

Rezultati projekta

- Omogućeni su siguran smještaj, savjetovanje, potpora, posredovanje, pravna pomoć te psihološka pomoć i terapija u skloništu za 42 žene i 70 djece, a u Ženskom savjetovalištu putem telefonskog savjetovanja 2918 žena primilo je pomoć.
- Ostvarena je razina uspjeha u prevenciji daljnjeg nasilja od 93% (tri žene vratile su se u nasilnu situaciju).
- Kroz program skloništa ostvarena je prosječna razina uspjeha od oko 88% u pogledu osnaživanja žena u samostalnosti, rješavanju egzistencijalnih problema, sprečavanja daljnjeg nasilja.
- Ostvaren je porast fizičke i emocionalne sigurnosti djece razine uspjeha od 88%.
- Provedena je kampanja uz poboljšanu suradnju s lokalnim vlastima – model suradnje repliciran u četiri preostala autonomna ženska skloništa u RH, uključujući sporazum koji je potpisan s Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (uz javnu potporu predsjednika RH, Vlade RH, predsjednika i potpredsjednika Hrvatskog sabora, gradonačelnika Grada Zagreba, župana Zagrebačke županije i mnogih drugih javnih dužnosnika).
- Postignuta je dugoročna institucionalna i financijska održivost projekta Autonomne ženske kuće Zagreb i poboljšana suradnja i partnerstvo s Gradom Zagrebom. Osigurano je trajno financiranje od strane države, grada i županije u iznosu od 33%.
- Povećana je informiranost žena žrtava nasilja, kao i relevantnih dionika te osnažena svijest o potrebi rješavanja problema nasilja u obitelji.
- Izrađena je internetska stranica <http://www.azkz.net/index.php?id=19> s ključnim dokumentima i korisnim informacijama o relevantnim institucijama

Više informacija o projektu: <http://www.azkz.net/>

Pružanje socijalnih usluga starijim osobama u općinama Majur i Donji Kukuruzari putem kućne njege

Arbeiter-Samariter-Bund Deutschland e.V. (ABS)

Partneri: Udruga „Novi Svijet“ (Luščani), općine Donji Kukuruzari i Majur

Program: CARDS 2004

Sektor: Pružanje socijalnih usluga neprofitnog sektora

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 281.090,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 232.348,99
- vlastita sredstva: 48.682,17

Lokacija: Sisačko-moslavačka županija (Općine Donji Kukuruzari i Majur)

Trajanje: lipanj 2007. – lipanj 2009.

Projektom se namjeravalo pružiti socijalne usluge većem broju stanovnika općina Donji Kukuruzari i Majur, kojima su usluge kućne njege nedostupne. Na ciljanim lokacijama većinom je zastupljena starija populacija (mlađi su otišli zbog nemogućnosti zapošljavanja). Država osigurava nekoliko načina pružanja socijalnih usluga starijem stanovništvu, no samo u većim centrima, koji nisu dostupni osobama iz udaljenih ruralnih područja. Stoga je ASB osnovao partnerstvo s udrugom Novi svijet iz Luščana s namjerom da odgovore na najveće potrebe starijeg stanovništva u ci-

ljanom području. U sklopu projekta prepoznato je nekoliko ciljanih skupina i krajnjih korisnika: starija populacija u općinama Donji Kukuruzari i Majur, kojoj je bila pružena pomoć u kući, posebno osobama koje žive u teže dostupnim naseljima (200 korisnika), organizacija civilnoga društva Novi Svijet, koja je bila davatelj socijalnih usluga i istovremeno i primala od ASB-a obuku o poslu i izgradnji kapaciteta pri izvršavanju programa i nabavi sukladno standardima EU-a, općine Donji Kukuruzari i Majur.

Rezultati projekta

- Osigurane su socijalne usluge za 250 starijih osoba s područja općina Donji Kukuruzari i Majur – poboljšani su životni uvjeti te ciljane skupine (istraživanje među korisnicima usluga pokazalo je visok stupanj zadovoljstva pruženim uslugama).
- Povećani su kapaciteti članova partnerske udruge Novi svijet iz Luščana za nastavak pružanja socijalnih usluga nakon završetka projekta (sukladno standardima EU-a).
- S ciljem razvijanja kvalitetnije suradnje s lokalnom samoupravom, odnosno općinama Donji Kukuruzari i Majur, potpisan je Memorandum o razumijevanju.

Više informacija o projektu: <http://www.uns.hr/>; www.asb-see.org

Škola i obitelj zajedno – unapređenje kvalitete odnosa u školi i obitelji

Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek

Partneri: OŠ Retfala, OŠ Fran Krsto Frankopan, SOS Dječje selo Ladimirevci

Program: CARDS 2004

Sektor: Pružanje socijalnih usluga neprofitnog sektora

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 226.685,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 187.876,53
- vlastita sredstva: 37.808,47

Lokacija: Osječko-baranjska županija

Trajanje: lipanj 2007. – lipanj 2009.

Projektom se ciljalo na djelovanje protiv stalnog porasta nasilja u zajednicama u Osječko-baranjskoj županiji, napose u školi i obitelji. Porast nasilja u Slavoniji i Baranji posljedica je izloženosti stanovništva ratnim razaranja, progonstvu, traumatičnom procesu povratka i reintegracije kao i promjene strukture stanovništva tijekom rata i nekoliko godina nakon njegova završetka. Projektom se željelo posebno unaprijediti znanja i vještine roditelja i zamjenskih roditelja (SOS majke) o odgovornom roditeljstvu, osnažiti učenike i učitelje u osnovnim školama i djecu, kao i zamjenske roditelje i osoblje u SOS Dječjem selu Ladimirevci u rješavanju sukoba i mirniju vršnja-

ka. Promican je program i vrijednost edukacije o savjesnom roditeljstvu i mirenju vršnjaka te povećanju vidljivosti socijalnih i edukacijskih usluga koje pružaju neprofitne organizacije. Projektom su obuhvaćene ciljane skupine i krajnji korisnici koje čine roditelji (biološki i zamjenski) djece u osnovnim školama u Osijeku i SOS mame u SOS Dječjem selu Ladimirevci, djeca od 9-14 godina, učenici osnovnih škola i djeca SOS Dječjeg sela Ladimirevci, polaznici uvodne radionice o nenasilnom rješavanju sukoba, učitelji, školski pedagozi i psiholozi te zaposlenici SOS Dječjeg sela.

Rezultati projekta

- 633 djece iz 25 razreda četiriju osnovnih škola te djeca iz SOS Dječjeg sela Ladimirevci informirano je i osposobljeno na temu sukoba i nenasilnog rješavanje sukoba.
- 148 učenika iz četiri osnovne škole i djeca iz SOS Dječjeg sela Ladimirevci osposobljena su na temu vršnjačkog rješavanja problema medijacijom kroz četverodnevni tečaj.
- Povećana su znanja i vještine 85 nastavnika i stručnog osoblja edukacijom o nenasilnoj komunikaciji i vršnjačkoj medijaciji.
- Unaprijeđena su znanja i vještine roditelja i zamjenskih (SOS) roditelja za odgovorno roditeljstvo kroz povezivanje teorije i praktičnih vježbi – 70 roditelja i SOS mama i teta informirano je o odgovornom roditeljstvu.
- Osnovani su klubovi medijatora, koje nastavnici i pedagozi vode kao školsku slobodnu aktivnost.
- Učenici i nastavnici u osnovnim školama te djeca, zamjenski roditelji i osoblje u SOS Dječjem selu Ladimirevci osnaženi su za rješavanje sukoba i vršnjačko posredovanje.

Više informacija o projektu: <http://www.centar-za-mir.hr/>

Korak naprijed – prihvatni centar

Dom za odrasle osobe ovisnike o alkoholu, drogama ili drugim opojnim sredstvima „Zajednica susret“

Partneri: Grad Split i Općina Cista Provo

Program: CARDS 2004

Sektor: Pružanje socijalnih usluga neprofitnog sektora

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 258.214,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 218.035,90
- vlastita sredstva: 40.178,10

Lokacija: Grad Split, Općina Cista Provo

Trajanje: lipanj 2007. – lipanj 2009.

Budući da se bolest ovisnosti neprestano mijenja i prati društvene promjene, nameće se potreba razrade novih i prilagođavanja specifičnih terapijskih pristupa i programa psihosocijalne rehabilitacije. Stoga je cilj projekta bio ponuditi odgovore na te nove potrebe u tretmanu ovisnika povećanjem broja ovisnika koji su prošli tretman, zatim produženjem boravaka ovisnika u programu liječenja i sukladno tome porastom broja korisnika koji će završiti program te razvijanjem novog modela institucija za liječenje ovisnika. Dugoročno se projektom željelo utjecati na smanjenje broja ovisnika pružanjem kvalitetnijih inovativnih usluga u području socijalne skr-

bi i zdravstvene zaštite kroz povećanje smještajnog kapaciteta doma i opremanjem sredstvima neophodnim za život i rad korisnika i djelatnika, koji će omogućiti dulji boravak korisnika u domu. U konačnici stvoren je nov pristup utemeljen na struci, iskustvu i multidisciplinarnosti, koji svojim bogatim sadržajem, visokom stopom individualizacije pristupa poštuje osobnosti i potrebe svakog korisnika i tako osigurava bolji uspjeh u borbi protiv ovisnosti. U skladu s prepoznatim problemom u zajednici i definiranim ciljevima prepoznate su ciljane skupine: primarna grupa, koja uključuje ovisnike koji će dobiti adekvatnu i profesionalniju psihološku rehabilitaciju i njihovu najužu obitelj (ovisnosti ne pogađaju samo ovisnike nego i članove njihove obitelji) i neizravni korisnici kao što su druge terapijske zajednice u smislu repliciranja modela liječenja ovisnika, te šira zajednica koja će imati adekvatan institucionalni model za tretiranje ovisnosti čime bi bila bolje zaštićena od kriminalnih djela ovisnika te bolje informirana o pomacima u rješavanju problema ovisnosti.

Rezultati projekta

- Stavljen je u funkciju nov objekt, površine 318 četvornih metara, u kojem je kapacitet povećan za 25 mjesta.
- Zaključen je nov ugovor s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, koje snosi troškove za smještaj 23 nova korisnika.
- Znatno su popravljeni smještaj i radni uvjet. Zaposlena su tri stručna radnika i angažiran psihijatar.
- Izrađen je nov, kvalitetniji program psihosocijalne rehabilitacije ovisnika.
- Povećan je interes korisnika i produljen njihov boravak u Prihvatnom centru, koji sada iznosi dvostruko više od uobičajenog prosjeka te je povećan broj uspješno završenih programa u Prihvatnom centru.

Više informacija o projektu: <http://zajednica-susret.hr/>

Misli na sebe – Samo rano otkriveni rak dojke uspješno se liječi

Udruga edukacijom protiv raka dojke Zagrebačke županije

Partner: Zagrebačka županija

Program: CARDS 2004

Sektor: Pružanje socijalnih usluga neprofitnog sektora

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 219.379,80 od čega

- sredstva Europske komisije: 177.697,64
- vlastita sredstva: 41.682,17

Lokacija: Zagrebačka županija

Trajanje: lipanj 2007. – lipanj 2009.

U Hrvatskoj se godišnje bilježi 2300 novo-otkrivenih slučajeva karcinoma dojke, a oko 900 žena umre od te bolesti. Statistike Javnog zavoda za zdravstvo upozorile su još 2003. da se 19% slučajeva raka dojke javlja u žena mlađih od 50 godina. Stoga je svrha projekta Misli na sebe bila osigurati besplatnu mamografiju za žene u dobi od 40-49 godina, ultrazvučne preglede za žene od 30-39 godina te edukaciju iz prevencije raka i samopregleda dojki za žene od 18-49 godina (s prebivalištem u Zagrebačkoj županiji, ujedno identificirane cilja-

ne skupine projekta), što će pridonijeti ranom otkrivanju i nižoj stopi smrtnosti. Cilj projekta bio je smanjiti broj žena umrlih od raka dojke s prebivalištem u Zagrebačkoj županiji, povećati svijest javnosti o sve mlađoj populaciji koju bolest pogađa, povećati rano dijagnosticiranje, smanjiti troškove skupih medicinskih tretmana, pridonijeti stabilizaciji i harmonizaciji obitelji. Navedeno će dugoročno utjecati na osvješćivanje žena o nužnosti veće brige za vlastito zdravlje i tako ujedno znatno smanjiti izdvajanja za zdravstvenu zaštitu i liječenje, koja su nemala u kasnom stadiju bolesti.

Rezultati projekta

- Osposobljeno je trinaest edukatora za rano otkrivanje raka dojke s ciljem proširenja Nacionalnog programa prevencije raka dojke Republike Hrvatske.
- Putem radionica o samopregledu educirano je 6360 žena kroz distribuiranje 10.000 brošura.
- Obavljeno je 4357 mamografija i 1000 ultrazvučnih pregleda.
- Održano je osam javnih foruma u gradovima Zagrebačke županije sa svrhom osvješćivanja žena o važnosti ranog otkrivanja dojke.

Više informacija o projektu: <http://www.dojka-vg.hr/>

Stella Polaris – socijalno-zdravstveni akcijsko-preventivni program

Udruga Split zdravi grad

Partner: Grad Split

Program: CARDS 2004

Sektor: Pružanje socijalnih usluga neprofitnog sektora

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 280.612,50. od čega

- sredstva Europske komisije: 188.206,80
- vlastita sredstva: 92.405,70

Lokacija: Splitsko-dalmatinska županija

Trajanje: lipanj 2007. – lipanj 2009.

Projekt *Stella Polaris – socijalno-zdravstveni akcijsko-preventivni program* nastao je kao odgovor na prioritete potrebe zajednice i ciljanih skupina djece i mladih. Istraživanja rizičnih ponašanja djece i mladih upućuju na alarmantne trendove nezdravih navika, ovisnosti, porasta nasilja, delinkvencije i marginalizacije. Postavljanjem dugoročnog cilja težilo se osnaživanju djece i mladih za zdrav, proaktivan i samoodgovoran život s visokom razinom pripremljenosti za životne izazove današnjice uz podršku partnera – Grada Splita, Upravnog odjela za socijalnu skrb i zdravstvenu zaštitu. U tom smislu namjera projekta bila je razviti i ponuditi inovativne i poticajne sadržaje i infrastrukturu koji će omogućiti trajnu implementaciju i replikaciju učinaka projekta. Ciljane skupine projekta, djeca i mladi, mladi treneri (studenti, mladi diplomanti), školski učitelji i roditelji, bile su uključene u osmišljavanje, provedbu, testiranje i evaluaciju kurikula i pripadajućih edukacijskih materijala, osmišljavanje i uređenje edukacij-

skog i resursnog centra te aktivnosti odnosa s javnošću i promotivne aktivnosti. Krajnji korisnici bili su djeca, mladi, škole, lokalne/regionalne obrazovne, socijalne i zdravstvene ustanove, udruge mladih, lokalna i regionalna vlast.

Rezultati projekta

- Uspostavljena je ekspertna mreža kroz 40-ak suradničkih organizacija – 102 stručna suradnika uključena su u projektne aktivnosti. Suradnja se nastavlja nakon provedbe projekta s dijelom stručnjaka i to u daljnjem razvoju kurikulumu, primjeni i širenju modela dobre prakse na području primarne zdravstvene i socijalne prevencije, razvoju kapaciteta i unapređenju kvalitete življenja i zdravlja ciljanih skupina djece i mladih te roditelja i prosvjetnih djelatnika;
- Razvijeno je, implementirano i testirano deset kurikulumu u 14 osnovnih škola, dvjema ustanovama za osobe s posebnim potrebama i jednom skautskom klubu s uključenih više od 2000 djece, 100 mladih, 60 učitelja, 20 roditelja i 300 osoba s posebnim potrebama.
- Pripremljen je i tiskan edukacijski materijal – četiri priručnika sa setom pratećih materijala
- Educirano je 60-ak trenera, učitelja i roditelja za provoditelje i asistente provoditelja.
- Uspostavljen je edukacijsko-resursni centar za prevenciju nasilja među mladima i učenje zdravih stilova života namijenjen djeci, mladima, prosvjetnim djelatnicima i roditeljima – više od 1000 korisnika obuhvaćeno je u sklopu projekta u svojevrsnom eksperimentalnom razdoblju u sklopu partnerstva s Gradom Splitom i Općinom Lećevica te uz pomoć Vlade RH i resornih ministarstava, Splitsko-dalmatinske županije, Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva.
- Izgrađeni su modeli dobre prakse uključujući repliciranje u cijeloj Dubrovačkoj županiji (uključujući sve osnovne škole) te je iskazan interes u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, gradovima Zagrebu i Poreču te u BiH (u Mostaru). Na temelju iskazanih interesa pripremana je zajednička akcija prikupljanja sredstava za replikaciju tih rješenja na prostorima RH i šire regije (u sklopu budućih programa prekogranične suradnje).
- Tiskano je 20-ak vrsta promotivnog materijala (dvanaest letaka, četiri plakata, brošura, promotivna mapa, transparenti).

Više informacija o projektu: <http://www.uszg.org/hr/>

Doprinijeti dobro organiziranom i dobro podržanom kvalitetnom udomiteljstvu djece u Istri

Humanitarna udruga Nadomak sunca

Partneri: Humanitarna udruga „Oaza“, Istarska županija, Centar za socijalnu skrb Rijeka, Centar za socijalnu skrb Karlovac, Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod, Grad Pula

Program: CARDS 2004

Sektor: Pružanje socijalnih usluga neprofitnog sektora

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 418.556,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 244.520,42
- vlastita sredstva: 174.035,58

Lokacija: Istra

Trajanje: lipanj 2007. – lipanj 2009.

U Istri je obiteljska skrb za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi slabo razvijena u odnosu na druga područja Hrvatske. Zbog toga je velik broj istarske djece smješten izvan vlastite obitelji i treba odrasti u institucijama. Sukladno Konvenciji o pravima djeteta Ujedinjenih naroda, projektom se željelo utjecati na pravo svakog djeteta da odraste u sigurnom i toplom obiteljskom okruženju. S tim u vezi cilj projekta bio je povećati međusobnu suradnju i poboljšati kvalitetu rada udomiteljskih udruga u Istarskoj županiji te utjecati

na veću društvenu uključenost djece koja se nalaze u udomiteljskim obiteljima ili iz njih dolaze, što bi dugoročno trebalo povećati kvantitetu i kvalitetu udomiteljskog smještaja u Istarskoj županiji, odnosno pridonijeti unapređenju i razvoju funkcionalne i uspješne udomiteljske skrbi u toj županiji. U skladu s problemima i ciljevima prepoznate su ciljane skupine: 26 udomljene djece (djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi, smještene u udomiteljske obitelji) i šest udomiteljskih obitelji koje žive/rade u okviru udruga Nadomak sunca i Oaza, te druga udomljena djeca i obitelji iz Istre, uglavnom povezani kroz Udrugu udomitelja Istarske županije.

Rezultati projekta

- Povećani su kapaciteti udomiteljskih mjesta zahvaljujući profesionalizaciji velikih udomiteljskih obitelji, uključujući stvaranje preduvjeta za kvalitetno udomljivanje – pružena je podrška udomiteljima putem radionica, razvijena su pravila ponašanja za udomitelje uključujući i Etički kodeks, udomitelji su informirani o programu *Quality4Children* (prevedeni materijali dostupni ciljanim skupinama udomitelja, kao i ostalima na internetskoj stranici udruge Nadomak sunca), održano je ukupno devet supervizija za udomitelje, osigurani su svi osnovni životni uvjeti za šest ciljanih udomiteljskih obitelji (životni prostor, naknada za skrb o djeci, plaće, oprema itd.).
- S ciljem povećanja kvalitete i kvantitete udomljivanja djece u Istarskoj županiji, organizirana je regionalna kampanja za promociju i regrutiranje udomitelja "Istra brine o svojoj djeci".
- Unaprijeđen je proces pripreme udomitelja – izrađene su "Smjernice za procjenu udomitelja", koje su dostupne na internetskoj stranici Udruge na engleskom i hrvatskom jeziku.
- Razvijeni su potencijali djece uključujući napredak u samopoštovanju putem organiziranja izvanškolskih aktivnosti, omogućene su dodatne potpore za djecu s poteškoćama u učenju, realiziran je nastavak programa i platforma djece i mladeži iz udomiteljske skrbi uključivanjem mladih u rad Udruge.
- Desetero mladih educirano je za službeno predstavljanje standarda *Quality4Children*.
- Realiziran je program podrške za mlade koji odlaze iz udomiteljstva – prvi put u Hrvatskoj razvijen je program za trening u osamostaljivanju za mlade koji su odrasli u udomiteljskim obiteljima, utemeljen na međunarodnim principima dobre prakse.
- Osigurano je dodatno udomljivanje djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi – postupci za smještaj nove djece u udomiteljske obitelji provedeni su prema standardima *Quality4Children* koliko god su to dopuštale mogućnosti.
- Unaprijeđena je suradnja između korisničke organizacije (Nadomak sunca) i partnera (Oaza) te dječjih domova u regiji (dječji domovi Pula, Lovran/Rijeka, Selce i Novi Vinodolski). Kao izravan rezultat troje djece iz dječjih domova smješteno je u udomiteljske obitelji u sklopu udruge Nadomka sunca.

Više informacija o projektu: <http://www.nadomaksunca.org/hr/support.htm>

Kvalitetniji život u trećoj dobi

Udruga „MI“ Split

Partneri: Grad Split, „MI“ - Centar za pomoć i njegu – neprofitna socijalna institucija i „Dom za odgoj djece i mladeži“ – državna ustanova za socijalnu skrb

Program: CARDS 2004

Sektor: Pružanje socijalnih usluga neprofitnog sektora

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 305.422,96 od čega

- sredstva Europske komisije: 240.826,00
- vlastita sredstva: 64.632,96

Lokacija: Grad Split

Trajanje: lipanj 2007. – lipanj 2009.

Udruga MI je svojim projektom "Kvalitetniji život u trećoj dobi", uz Grad Split u ulozi partnera, težila razviti sustav pružanja usluga za starije osobe u Splitu u suradnji sa zajednicom, a koji je usmjeren na obiteljske potrebe, čuvanje dostojanstva i produljenje života u vlastitom domu. Slijedom toga, svrha projekta bila je smanjiti socijalnu izoliranost i osigurati pomoć u kući starijim osobama ovisnim o tuđoj pomoći (250 osoba) te socijalno uključiti starije kroz različite usluge u zajednici i promicanje aktivnog načina života (800 osoba). Projekt je odgovorio na aktualne potrebe starijih u urbanoj sredini, kojima se stalno smanjuje kvaliteta življenja jer su postojeće usluge skupe i slabo dostupne, a prostora za socijalno uključivanje ima vrlo malo. Projektom su se također promovirali proaktivni i zdravi stilovi života kako bi se podigla kvaliteta života u trećoj dobi te kvalitetnija i učinkovita socijalna pomoć osobama koje trebaju tuđu pomoć kao i aktivnih osoba treće dobi.

Rezultati projekta

- 440 korisnika obuhvaćeno je uslugama u četiri gradske četvrti i u Centru treće dobi.
- Osigurano je opremanje kuhinje Centra za odgoj djece i mladeži i povećan kapacitet za dostavu ručka.
- Ojačana je i ostvarena suradnja s partnerima i drugim organizacijama u obliku prijenosa dobre prakse.
- 20 volonterki posjetilo je teže pokretne osobe – ostvareno je ukupno 938 posjeta.
- 130 korisnika na dan primalo je više oblika pomoći.
- Dostavljen je 20.481 obrok kuhanog ručka.
- U sklopu druženja s volonterima obuhvaćeno je 70 osoba, a ukupno je ostvareno 2800 posjeta.
- Ostvareno je ukupno 4.249 usluga u sklopu održavanja higijene, nabavki i drugih usluga.

Više informacija o projektu: <http://www.udruga-mi.hr/>

Pristup zapošljavanju: socijalno uključivanje osoba s intelektualnim teškoćama

Udruga za promicanje inkluzije

Partneri: Srednja škola – Centar za odgoj i obrazovanje, Udruga za samozastupanje

Program: CARDS 2004

Sektor: Pružanje socijalnih usluga neprofitnog sektora

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 244.803,19 od čega

- sredstva Europske komisije: 202.712,52
- vlastita sredstva: 42.081,66

Lokacija: Republika Hrvatska, Zagreb

Trajanje: lipanj 2007. – lipanj 2009.

Udruga za promicanje inkluzije već deset godina pruža podršku osobama s intelektualnim teškoćama u uključivanju u život lokalne zajednice. U Hrvatskoj su osobe s intelektualnim teškoćama gotovo potpuno isključene iz svijeta rada i zapošljavanja. Stoga se projektom željelo dugoročno utjecati na njihovu socijalnu inkluziju te povećanje mogućnosti zapošljavanja u Gradu Zagrebu (ciljana lokacija) na otvorenom tržištu rada, kao i na osnaživanje putem samozastupanja za aktivno sudjelovanje u promicanju prava na rad i zapošljavanje. Projektom se također namjeravalo razviti i ojačati suradnju i partnerstvo s Centrom za odgoj i obrazovanje te Udrugom za samozastupanje radi osnivanja službe zapošljavanja uz podršku za osobe s intelektualnim teškoćama, promicanje pristupa zapošljavanju, obuku u području samoodređenja i samozastupanja te zagovaranje provedbe i promjena u sustavu zapošljavanja za osobe s intelektualnim teškoćama. Ciljane skupine i krajnji korisnici prepoznati u okviru projekta bili su spomenuti Centar za odgoj i obrazovanje, osobe s intelektualnim teškoćama u Zagrebu (imaju kapacitete i pravne preduvjete za zapošljavanje na otvorenom tržištu rada i one koje se zakonski ne mogu zaposliti ali mogu sudjelovati u zagovaračkim aktivnostima) te Grad Zagreb i opća javnost, ali i hrvatski poslodavci, koji će ostvariti olakšice kroz zapošljavanje osoba s intelektualnim teškoćama, hrvatski zakonodavci, kojima su ponuđene metode unapređenja postojećeg zakonskog okvira za socijalne usluge, kao i Zavod za zapošljavanje, centri za socijalnu skrb i ostale udruge u kojima se replicira model zapošljavanja osoba s invaliditetom razvijen u sklopu projekta.

Rezultati projekta

- Osmišljen je i u praksi proveden funkcionalni model zapošljavanja osoba s intelektualnim teškoćama, u suradnji s partnerskom organizacijom Centar za odgoj i obrazovanje, koji je bio podloga za izmjene i prijedlog Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (izrađene su preporuke za poboljšanje postojećeg pravnog okvira).
- Pet zaposlenika Centra za odgoj i obrazovanje Zagorska (CEZ) osposobljeno je za samostalnu provedbu programa zapošljavanja uz podršku osoba s intelektualnim teškoćama.
- Izrađena je individualna procjena u funkciji zapošljavanja za 110 osoba, koja će se koristiti i ubuduće za traženje odgovarajućih aktivnosti ili zapošljavanja osoba za koje je procjena učinjena.
- 23 učenika CEZ-a i 27 bivših učenika koji žive u obitelji prošli su tečaj samozastupanja.
- Jedan zaposlenik Centra osposobljen je za edukaciju o samozastupanju i samoodređenju.
- 11 osoba s intelektualnim teškoćama zaposleno je na otvorenom tržištu rada, 19 osoba s većim intelektualnim teškoćama uključeno je u radne aktivnosti na otvorenom tržištu rada, a 20 osoba uključeno u radni centar u proizvodne ili kooperativne poslove. Izrađen je nacrt prijedloga dopuna Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom.
- Tiskane su dvije brošure prilagođene osobama s intelektualnim teškoćama.

Više informacija o projektu: <http://www.inkluzija.hr/>

PHARE 2006

Omogućavanje aktivnog doprinosa sektora civilnog društva u pretpristupnom procesu – shema bespovratnih sredstava za područje demokratizacije i ljudska prava

Podizanje glasa na lokalnoj razini: stvaranje putokaza prema učinkovitoj provedbi antidiskriminacijskih propisa na lokalnoj i nacionalnoj razini

B.a.B.e. Grupa za ženska ljudska prava

Partneri: Bolja budućnost – Udruženje žena Romkinja, Čakovec; Cenzura – udruga za promicanje ljudskih prava i medijskih sloboda, Split; Gord – Građanska organizacija razvoja Dalj; ZvoniMir, Knin; Centar za podršku i razvoj civilnog društva Delfin, Pakrac

Program: Phare 2006

Sektor: Demokratizacija i ljudska prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 82.338,11 od čega

- sredstva Europske komisije 65.047,11
- nacionalno sufinanciranje: 8.233,81
- vlastita sredstva: 9.057,19

Lokacija: Općina Erdut, Osječko-baranjska županija, Požeško-slavonska županija, Međimurska županija, Šibensko-kninska županija i otok Vis u Splitsko-dalmatinskoj županiji (većinom područja od posebne državne skrbi), Grad Zagreb kao lokacija na kojoj na kraju projekta lokalna problematika biva podignuta na nacionalnu razinu.

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Unatoč zakonima i strategijama za suzbijanje diskriminacije, javnost, a posebice najrizičnije skupine poput žena, mladih, nacionalnih manjina i osoba s invaliditetom, uglavnom je nedovoljno i nepotpuno informirana o tome kako te zakone primijeniti te što diskriminaciju čini diskriminacijom.

Cilj projekta bio je smanjiti stupanj diskriminacije u RH podizanjem razine svijesti organizacija civilnog društva,

građanki i građana te donositelja odluka na svim razinama o nužnosti prihvaćanja i primjene zakona i politika koje učinkovito djeluju na suzbijanju raznih oblika diskriminacije.

Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su marginalizirane i ranjive skupine u pet lokalnih zajednica, institucije na lokalnoj razini, političari/ke donositelji odluka na lokalnoj i nacionalnoj razini, mediji te šira javnost.

Rezultati projekta:

- Identificirani su slučajevi diskriminacije marginaliziranih i ranjivih skupina.
- Donesene su preporuke za suzbijanje diskriminacije.
- Uspostavljeni su stalni komunikacijski kanali između lokalne i nacionalne vlasti te građanstva i OCD-a na lokalnoj i nacionalnoj razini.
- Provedena je kampanja podizanja svijesti o oblicima diskriminacije.
- Objavljena je knjiga *Putevi diskriminacije* u 500 primjeraka.

Više informacija o projektu: www.babe.hr/hr

Buđenje odgovornosti građana uz potporu organizacija civilnog društva

Centar za civilne inicijative

Partner: Regionalna zaklada za lokalni razvoj ZAMAH

Program: Phare 2006

Sektor: Demokratizacija i ljudska prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 55.840,48 od čega

- sredstva Europske komisije: 41.880,36
- nacionalno sufinanciranje: 5.584,05
- vlastita sredstva: 8.376,07

Lokacija: Karlovačka, Sisačko-moslavačka i Krapinsko-zagorska županija

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Većina udruga u tri županije u kojima se projekt provodio bavi se očuvanjem kulturne baštine, športom, a tu su i razne udruge branitelja, plesne udruge i udruge za mlade. Civilno društvo je slabo razvijeno u segmentima prava osoba s invaliditetom, ženskih prava, prava manjina i u zaštiti okoliša, a i razina aktivizma i participacije u donošenju odluka općenito je relativno niska. Ciljevi projekta bili su omogućiti izravno sudjelovanje građana u demokratskim procesima i donošenju odluka na razini zajednice kroz regionalne razvojne odbore koji trebaju biti medij za suradnju organizacija civilnog društva, lokalnih samouprava i građana, te raditi na daljnjem razvoju međusektorske suradnje za stvaranje strategije razvoja lokalne zajednice.

Rezultati projekta:

- Osnovana su tri regionalna razvojna odbora u trima županijama.
- Izrađene su lokalne razvojne strategije u trima županijama.
- Organiziran je građanski sajam „Tjedan sudjelovanja građana“.

Više informacija o projektu: www.cci.hr/dokument/analiza_zajednice_S-M.pdf

Utjecati na promjene u pravnim i medijskim perspektivama problema trgovanja ženama i prostitucije

Centar za žene žrtve rata

Program: Phare 2006

Sektor: Demokratizacija i ljudska prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 56.625,47 od čega

- sredstva Europske komisije 45.300,37
- nacionalno sufinanciranje: 5.662,55
- vlastita sredstva: 5.662,55

Lokacija: Hrvatska

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je poboljšati i osnažiti sudski sustav u RH – unaprijediti sudsku praksu u slučajevima trgovanja ženama i prostitucije, kao i utjecati na stajalište javnosti o problemu trgovanja ženama i prostitucije kako bi bio prepoznat kao nasilje protiv žena te sukladno tome tretiran u društvu. Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su suci/sutkinje, novinari/ke, žene koje su preživjele trgovanje ljudima te šira javnost.

Rezultati projekta:

- Identificirani su nedostaci u funkcioniranju sudstva i zakonodavstva u slučajevima trgovanja ženama i prostitucije.
- Identificirane su vrijednosti koje se kriju iza poruka koje mediji šalju javnosti o trgovanju ženama i prostituciji kroz izvještavanje i pisanje.
- Tiskana je brošura *Pravne i medijske perspektive trgovanja ženama i prostitucije*.

Više informacija o projektu: www.czzzr.hr

Ostvarivanje politike jednakih mogućnosti za tekstilne radnice/ke

Centar za ženske studije

Partner: Sindikat tekstila, obuće, kože i gume Hrvatske, Savez samostalnih sindikata Hrvatske

Program: Phare 2006

Sektor: Demokratizacija i ljudska prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 63.367,54 od čega

- sredstva Europske komisije 48.444,48
- nacionalno sufinanciranje: 6.336,75
- vlastita sredstva: 8.586,30

Lokacija: Grad Zagreb; Međimurska, Varaždinska i Koprivničko-križevačka županija

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je osnaživati i educirati žene za učinkovit dijalog s lokalnim vlastima i poslodavcima. Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su sindikalni povjerenici/e i radnici/e (većinom žene) tekstilne industrije. S obzirom na svjetsku gospodarsku krizu i činjenicu da je zbog nje velik broj žena izgubio posao, stajalište projekta se promijenilo, kao i mogućnosti za sudjelovanje nekih ciljanih skupina. Usprkos tome, interes za sve seminare bio je iznimno velik.

Rezultati projekta:

- Identificirane su rodno specifične potrebe radnica/ka u gospodarskoj sferi.
- Povećana je razina znanja i stupanj usavršavanja vještina ciljane skupine.
- Poboljšane su vještine komunikacije i pregovaranja ciljane skupine.

Više informacija o prijektu: www.zenstud.hr

OSTVARIVANJE
POLITIKE JEDNAKIH
MOGUĆNOSTI ZA TEKSTILNE
RADNICE/KE

Stvaranje novih modela za unapređenje položaja žena i integraciju rodne jednakosti u politike lokalnih vlasti u Gradu Splitu

Domine

Partner: Odjel za sociologiju, Filozofski fakultet u Splitu

Program: Phare 2006

Sektor: Demokratizacija i ljudska prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 97.646,06 od čega

- sredstva Europske komisije 77.911,79
- nacionalno sufinanciranje: 9.764,61
- vlastita sredstva: 9.969,66

Lokacija: Splitsko-dalmatinska županija, grad Split

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je istražiti položaj, uloge i potrebe žena te razinu integracije rodne jednakosti u rodno osjetljive politike na razini Grada Splita. Edukacija predstavnika lokalnih vlasti o integraciji rodne politike na lokalnoj razini i povećanje političke participacije žena u lokalnim tijelima političkog odlučivanja prepoznati su kao ključni elementi u unapređenju položaja žena koji je relativno loš, a usto općenito razumijevanje koncepta i značaja rodne perspektive nije osobito razvijeno. Ciljane skupine i krajnji korisnici bile su žene Grada Splita, političarke iz lokalnih političkih stranaka, predstavnici lokalnih upravnih odjela i povjerenstva za ravnopravnost spolova Grada Splita.

Rezultati projekta:

- Izdane su tri publikacije (istraživanje i priručnik za integraciju rodne politike na lokalnoj razini).
- Provedena je predizborna kampanja, koja je rezultirala sastavom gradske skupštine s više od 30% žena.
- Održana je međunarodna konferencija „Dobri modeli EU integracije rodno osjetljivih politika u lokalne javne politike“.
- Provedeno je informiranje i podizanje javne svijesti ciljanih skupina i donositelja odluka o sudjelovanju žena u procesima donošenja odluka na lokalnoj razini.

Više informacija o projektu: www.domine.hr/?lang=hr&index=3

Možemo to riješiti – Medijacijom prema kulturi demokratske komunikacije i rješavanja sukoba

Forum za slobodu odgoja

Partneri: Grad Zagreb (Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport), Grad Rijeka (Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo), Grad Velika Gorica (Upravni odjel za društvene djelatnosti, školstvo i predškolski odgoj)

Program: Phare 2006

Sektor: Demokratizacija i ljudska prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 82.679,97 od čega

- sredstva Europske komisije: 66.053,03
- nacionalno sufinanciranje: 8.268,00
- vlastita sredstva: 8.358,94

Lokacija: Gradovi Zagreb, Rijeka i Velika Gorica

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je spriječiti nasilje među učenicima na području Grada Zagreba, Grada Rijeke i Grada Velike Gorice. Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su stručni suradnici i nastavnici te učenici osnovnih i srednjih škola s područja gradova partnera. Projekt je predstavio medijaciju kao nenasilan način rješavanja sukoba, što je osobito vrijedno u školskom okruženju.

Rezultati projekta:

- Educirano je 45 stručnih suradnika i nastavnika osnovnih i srednjih škola na području gradova partnera.
- Opremljeni su i otvoreni medijacijski centri u Zagrebu, Rijeci i Velikoj Gorici za potporu „težim“ slučajevima.
- Organizirana je i pokrenuta mreža certificiranih medijatora na području gradova partnera.

Više informacija o projektu: www.fso.hr/forumM/receive.asp?subject=subProjekt

MOŽEMO TO RIJEŠITI!

Odnosi znaju biti teški. Neke ljude jednostavno te razumiješ... A neke te jako ljute!

Medijator je neutralna osoba koja pruža podršku sukobljenim stranama da sukob riješe konstruktivno i na obostranu dobit.

Iz sukoba obje strane mogu izaći kao pobjednici, a ponekad i kao prijatelji.

SAZNAJ VIŠE O MEDIJACIJI!

SUKOBI MOŽE BITI KONSTRUKTIVAN. UZ POMOĆ MEDIJACIJE - METODE NENASILNOG RJEŠAVANJA SUKOBA, SUKOB ČEŠĆE ZAVRŠAVA DUGOTRAJNIM DOGOVOROM I KVALITETNIJIM BUDOĆIM ODNOSIMA. RASPITAJ SE POSTOJI LI U TVOJOJ ŠKOLI MEDIJATOR - OSIM ŠKOLSKIH MEDIJATORA, OTVORENI SU I MEDIJACIJSKI CENTRI - U ZAGREBU, RIJECI I VELIKOJ GORICI!

Saznaj više na www.fso.hr (Forum za slobodu odgoja).

LOTUS (Lokalna Odgovorna i Transparentna Uprava i Samouprava)

GONG

Partner: Udruga gradova Republike Hrvatske

Program: Phare 2006

Sektor: Demokratizacija i ljudska prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 109.563,29 od čega

- sredstva Europske komisije: 65.737,97
- nacionalno sufinanciranje: 10.956,33
- vlastita sredstva: 32.868,99

Lokacija: Republika Hrvatska

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Opći cilj projekta bio je pridonijeti razvoju demokracije, sudjelovanja građana i civilnog društva, kao i nastojanjima organizacija civilnog društva u Hrvatskoj usmjerenim prema aktivnom praćenju javnih politika. Specifični cilj bio je izraditi analizu postupaka i praksi dobrog upravljanja u svim jedinicama lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj u području transparentnosti, suradnje s organizacijama civilnog društva i rada jedinica teritorijalne samouprave, temeljem rezultata analize putem kojih se utvrđuje niz konkretnih primjera dobre prakse i ključnih manjkavosti kako bi se postavili temelji za buduće aktivnosti zagovaranja i praćenja javnih politika, a u svrhu unapređenja relevantnih praksi i institucionalnog okvira u kontekstu procesa decentralizacije u Republici Hrvatskoj.

Ciljane skupine projekta bili su donosioci odluka u općinama i gradovima, organizacije civilnog društva te predstavnici medija i akademske zajednice.

Rezultati projekta:

- Provedena je analiza pravnog okvira u području djelovanja jedinica lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj, uključujući postojeće preporuke i standarde koji proizlaze iz dokumenata koje su usvojili Europska unija i Vijeće Europe.
- Provedeno je istraživanje postojećih postupaka i praksi u području transparentnosti rada, suradnje s organizacijama civilnog društva i rada jedinica teritorijalne samouprave u svim jedinicama lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj.
- Izrađen je i objavljen izvještaj o provedenom istraživanju.
- Izrađen je priručnik s preporukama jedinicama lokalne samouprave za osiguravanje transparentnosti rada, pristupa informacijama, suradnje s organizacijama civilnoga društva i uspostave jedinica teritorijalne samouprave.

Više informacija o projektu: www.gong.hr/page.aspx?PageID=185

Zajedno protiv LGB diskriminacije na radnom mjestu

Lezbijska grupa Kontra

Partneri: Iskorak – Centar za prava seksualnih i rodnih manjina i M.I.A. – Institut za mobilizaciju, intervenciju i akciju

Program: Phare 2006

Sektor: Demokratizacija i ljudska prava

ZA POSLODAVCE O LGB PRAVIMA

ipodir

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 107.031,03 od čega

- sredstva Europske komisije: 85.624,82
- nacionalno sufinanciranje: 10.703,10
- vlastita sredstva: 10.703,11

Lokacija: Hrvatska

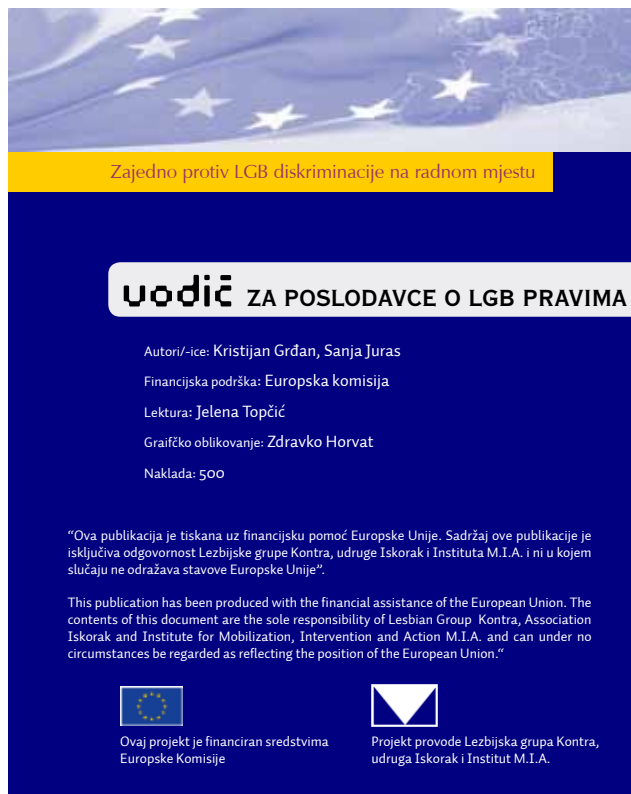
Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je podržati i provoditi europske i nacionalne antidiskriminacijske politike u sferi rada, a specifično ojačati kapacitete sindikalnih vođa triju saveza sindikata na nacionalnoj razini za rješavanje slučajeva diskriminacije temeljene na seksualnoj orijentaciji zaposlenika te raditi na poboljšanju radnih uvjeta za LGB populaciju i informirati LGB populaciju o njihovim pravima na tržištu rada i dostupnim sustavima pomoći, kao i potaknuti stvaranje pozitivnog ozračja kod opće populacije vezano za LGB populaciju i njihov položaj u radnoj zajednici. Ciljane skupine i krajnji korisnici su sindikalni vođe te LGB populacija i hrvatsko društvo u cjelini.

Rezultati projekta:

- Uspostavljen je sustav podrške protiv diskriminacije temeljene na seksualnoj orijentaciji na radnom mjestu.
- Otvoreno je novo poglavlje aktivnosti sindikata.
- Unaprijeđena je dostupnost relevantnih informacija za LGB osobe o njihovim pravima na području rada, sustavima pravne pomoći i o tome kako prijaviti diskriminaciju na radnom mjestu.
- Omogućeno je stvaranje uvida u situacije vezane uz diskriminaciju LGB populacije na radnom mjestu i na tržištu rada zahvaljujući intenzivnim javnim aktivnostima i medijskom praćenju provedbe projekta.

Više informacija o projektu: www.kontra.hr/cms/index.php?option=com_content&view=article&id=303&Itemid=61&lang=hr

Zajedno protiv LGB diskriminacije na radnom mjestu

uodič ZA POSLODAVCE O LGB PRAVIMA

Autori/-ice: Kristijan Grđan, Sanja Juras
Financijska podrška: Europska komisija
Lektura: Jelena Topčić
Grafičko oblikovanje: Zdravko Horvat
Naklada: 500

"Ova publikacija je tiskana uz financijsku pomoć Europske Unije. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost Lezbijske grupe Kontra, udruge Iskorak i Instituta M.I.A. i ni u kojem slučaju ne odražava stavove Europske Unije".

This publication has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this document are the sole responsibility of Lesbian Group Kontra, Association Iskorak and Institute for Mobilization, Intervention and Action M.I.A. and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union."

Ovaj projekt je financiran sredstvima Europske Komisije

Projekt provode Lezbijska grupa Kontra, udruga Iskorak i Institut M.I.A.

Profesionalni mobilni tim – potpora edukacijskom uključivanju djece s posebnim edukacijskim potrebama

Hrvatska udruga za stručnu pomoć djeci s posebnim potrebama - IDEM

Partner: Grad Zagreb

Program: Phare 2006

Sektor: Demokratizacija i ljudska prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 101.690,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 73.176,12
- nacionalno sufinanciranje: 10.169,00
- vlastita sredstva: 18.344,88

Lokacija: Republika Hrvatska

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Opći cilj projekta bio je pridonijeti povećanju socijalne uključenosti djece s posebnim obrazovnim potrebama u svim društvenim sferama. Specifični ciljevi projekta bili su podizanje razine edukacijske uključenosti djece s posebnim edukacijskim potrebama u redovni školski sustav, kao i uspostava potpore toj djeci kroz rad profesionalnih mobilnih timova u redovnim školama.

Rezultati projekta:

- Povećana je razina osviještenosti i znanja stručnjaka u području predškolskog obrazovanja o radu s djecom s posebnom obrazovnim potrebama.
- U 8 osnovnih škola održane su prezentacije, na kojima je sudjelovalo 219 nastavnika.
- 143 nastavnika sudjelovala su na 40 radionica održanih u 4 grada na temu znanja i vještina za rad s djecom s posebnim potrebama.
- Povećana je razina osviještenosti i znanja osnovnoškolskih učitelja o radu s djecom s posebnom obrazovnim potrebama.
- Unaprijeđena je organizirana potpora školama u području rada s djecom s posebnim edukacijskim potrebama kroz rad asistenata u nastavi i profesionalnih mobilnih timova.
- Izrađena je i distribuirana stručna publikacija pod nazivom *Škola za sve u Hrvatskoj*

Više informacija o projektu: www.idem.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=58&Itemid=1

Ojačajmo najslabije karike u svijetu rada

Udruga za pomoć i edukaciju žrtava mobinga

Partner: Grad Zagreb

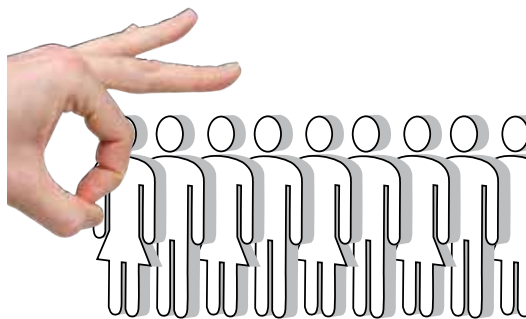
Program: Phare 2006

Sektor: Demokratizacija i ljudska prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 100.967,34 od čega

- sredstva Europske komisije 80.269,04
- nacionalno sufinanciranje: 10.096,73
- vlastita sredstva: 10.601,57

Lokacija: Hrvatska

**OJAČAJMO
NAJSLABIJE KARIKE
U SVIJETU RADA!**

MOBBING - ZLOSTAVLJANJE NA RADNOM MJESTU

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je unaprijediti sustav zaštite prava i dostojanstva radnika, stvoriti institucionalne preduvjete te probuditi svijest šire javnosti o nužnosti i važnosti borbe protiv mobinga (uznemirivanja na radnome mjestu). Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su privatna poduzeća, radnici, saborski zastupnici, Vlada RH, udruge aktivne na području ljudskih prava, javne institucije zadužene za zaštitu ljudskih prava, sindikat. Projektom je pokrenut trening trenera i izrađen priručnik za edukaciju na temu mobinga. Također, definiran je način ocjenjivanja za dodjelu certifikata za poduzeća koja unapređuju standarde borbe protiv mobinga.

MOBBING

Mobbing dolazi od engleskih riječi mob (hrv. ološ) i mobbish (prostački, grub, vulgaran), a znači represivno proganjanje pojedinca od strane grupe ili organizacije tj. stalni pritisak na neku osobu u obliku psiho terora. Mobbing samo u vrlo rijetkim slučajevima karakterizira fizičko nasilje. Žrtve se naime maltretiraju sofisticiranim metodama, kao što su omalovažavanje i prijetnje. Osobe koje vrše mobbing (u suvremenom žargonu nazivaju se mobberima) isprva počinju s postapalicama i prostačkim dobacivanjem. Postepeno se negativno osvrću na rad i sveukupan život žrtve, koja onda sve više gubi samopouzdanje te pada u depresiju.

Mobbing samo u vrlo rijetkim slučajevima karakterizira fizičko nasilje.

Sukob sve više eskalira, a na kraju žrtva napušta posao. Ovaj proces traje duži period, ponekad i po nekoliko godina. Evidentno je da je cilj mobera pojedinca psihčki potpuno degradirati i uništiti, a sve to najčešće zbog vlastitih neutemeljenih strahova. Kao i u carstvu životinja, oni koji su na višoj poziciji u hijerarhiji nastoje održati svoju poziciju, ne birajući sredstva u odnosu prema podređenima. Tako strah od gubitka autoriteta i pozicije stvara izopačene oblike ponašanja prema podređenima.

Međutim, mobbing se u najvećem broju slučajeva ne događa na razini nadređeni - podređeni, kao što bi se dalo pretpostaviti. Naime, jedno istraživanje u Njemačkoj je pokazalo da su u gotovo 50 % ispitanih slučajeva moberi bili kolege koji su bili na istom ili sličnom položaju kao i žrtva. Na mobbing su se najčešće odlučivali zbog straha od gubitka radnog mjesta u današnjim sve češćim recesijama u kojima na tisuće ljudi preko noći gubi posao. Naravno postoje i drugi motivi zašto se neko odlučuje na mobbing, npr. napredovanje na

poslu, odbačenost od obitelji koja se namođešta izživljavanjem prema suradnicima ili strah da će zbog posustajanja na poslu i oni postati žrtve mobbinga. Posljedice ovakvog izživljavanja za žrtve mobbinga se odražavaju i na duhovnom, duševnom i tjelesnom području. Opada koncentracija u radu i mišljenju, volja za životom slabi, potreba za druženjem je potisnuta, stvara se kompleks manje vrijednosti, manjak samopouzdanja, stvaraju se depresije, itd. Posljedice se nose čitav život. Možemo se čuditi zašto žrtve na vrijeme ne napuste organizaciju u kojoj su žrtve. Odgovor najčešće leži u nemogućnosti da nađu novo zanimanje.

Mobbing se prema istraživanjima najčešće događa u loše organiziranim poduzećima i u slučajevima bespomoćnog ili nezainteresiranog menadžmenta. Ovo je priča u kojoj na kraju nema pobjednika. Žrtva napušta posao ili postaje neučinkovita ukoliko oстане. Moberi od ostalih bivaju percipirani kao osobe s kojima nije dobro ulaziti u konflikt, pa se širi atmosfera straha. Kompanija ostvaruje gubitak putem neučinkovitosti i stvaranjem loše sredine. U Njemačkoj su izračunali da jedan slučaj mobbinga kroz godinu dana može izazvati štetu između 30.000 i 100.000 DM. Na kraju treba još uzeti u obzir da su poznati slučajevi mobbinga samo vrh ledenog brijega, jer žrtve najčešće šute o tome. To je bolest civilizacije, ali i bolest koju stvara civilizacija.

Iz godine u godinu razvijaju se novi načini razmjena informacija čime se stvaraju sve jače i brojnije interakcije među ljudima. Unatoč tome svjedoci smo krize komuniciranja. Jedan od takvih sve prisutnijih iskivljenih oblika ponašanja, naročito karakterističan za poslovni svijet, naziva se mobbing.

Problem mobbinga nije samo problem zaposlenika već i poslodavca u čijoj se sredini događa.

Preventivni programi

Da bi se uopće spriječio da do zlostavljanja na radnom mjestu dođe potrebno je izraditi i zatim primijeniti preventivne programe za sprječavanje nasilja koji trebaju:

- biti izrađeni zajedničkim naporima uprave poduzeća i predstavnika radnika
- biti primjenjivi na sve osobe koje su u bilo kakvoj vezi s poduzećem (uprava, radnici, klijenti, ostale ugovorne osobe)
- jasno i jednostavnim jezikom definirati što se smatra mobbingom i drugim oblicima nasilja
- odrediti na koji će način radnici biti obaviješteni o potencijalnim rizicima nastanka mobbinga
- primjerom pokazati što se smatra mobbingom na radnom mjestu
- odrediti postupke za nedovoljno ponašanje
- ohrabriti prijavljivanje mobbinga i drugih oblika nasilja
- omogućiti povjerljivu prijavu za to određenoj osobi
- osigurati da nikakve represivne mjere ne mogu biti primijenjene protiv radnika koji prijavi mobbing
- točno odrediti postupanje u slučaju prijave kao i način rješavanja problema
- osigurati službe koje će pružiti potporu žrtvama mobbinga
- ponuditi povjerljive programe pomoći radnicima za rješavanje njihovih osobnih problema (ako i kad to zatraže)

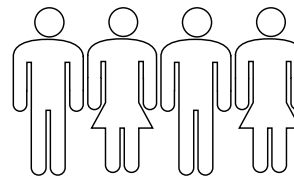
- osigurati i održavati tečajeve, seminare i sl. na kojima će se na različitim nivoima odgovornosti

- vježbati postupanje u slučajevima mobbinga/zlostavljanja

- osigurati nadzor nad provođenjem preventivnih programa i njihovoj primjeni u praksi te njihovu izmjenu ukoliko se za to pokaže potreba

- osigurati provođenje programa iznjenama i dopunama potrebnih propisa i pravilnika unutar samog poduzeća/ustanove.

U Njemačkoj su izračunali da jedan slučaj mobbinga kroz godinu dana može izazvati štetu između 30.000 i 100.000 DM.

Rezultati projekta:

- Stvoreni su preduvjeti za pravnu regulativu mobbinga.
- Osnažena je svijest i znanje svih ciljanih skupina, kao i javnosti općenito, o mobingu i njegovim posljedicama.
- Povećan je broj zaposlenika u institucijama koje se bave borbom protiv mobbinga.

Više informacija o projektu: www.mobbing.hr/phare-2006.html

Volonterski servis – za solidarnost i zajedništvo

Volonterski centar Zagreb

Partneri: Grad Zagreb i Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Program: Phare 2006

Sektor: Demokratizacija i ljudska prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 90.716,74 od čega

- sredstva Europske komisije: 71.022,14
- nacionalno sufinanciranje: 9.071,67
- vlastita sredstva: 10.622,93

Lokacija: Hrvatska, Zagreb

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je unaprijediti sudjelovanje građana u razvoju lokalne zajednice te koordinirati javni, civilni i privatni sektor u njihovom doprinosu rješavanju problema ranjivih skupina kroz organizaciju održivog sustava mobilizacije i upravljanja volontera u Gradu Zagrebu. Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su javne ustanove i udruge s područja Grada Zagreba, privatne tvrtke s područja Zagreba, volonteri uključeni u provedbu projektnih aktivnosti, predstavnici lokalnih zajednica, škole i vjerske zajednice u Zagrebu, marginalizirane skupine i volonteri Grada Zagreba.

Rezultati projekta:

- Povećana je svijest građana o važnosti volontiranja za razvoj zajednice.
- U projektu je sveukupno sudjelovalo 240 volontera, čime je predviđeni broj premašen 500%.
- Građanima je osiguran izravan pristup podacima o mogućnostima volontiranja u Zagrebu putem prve automatizirane on line baze volontera, organizatora volontiranja i volonterskih projekata u Hrvatskoj te kroz različite promotivne kanale.
- Unaprijeđen je sustav volonterskog menadžmenta organizatora volontiranja.
- Uspostavljena je međusektorska platforma za razvoj volonterstva.
- Šest poduzeća doniralo je sredstva, a radnici iz dvaju poduzeća i 14 javnih ustanova sudjelovali kao volonteri.
- Unaprijeđena je suradnja s tri općine na području Zagreba.

Više informacija o projektu: www.vcz.hr

Romi u fokusu

ZaMirNET

Partner: Udruga Romkinja "Bolja budućnost"

Program: Phare 2006

Sektor: Demokratizacija i ljudska prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 93.985,59 od čega

- sredstva Europske komisije: 74.126,43
- nacionalno sufinanciranje: 9.398,56
- vlastita sredstva: 10.460,60

Lokacija: Hrvatska

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je pridonijeti vidljivosti i učinkovitom sudjelovanju Roma u vrednovanju, praćenju i provedbi Dekade Roma u Hrvatskoj. Ciljane skupine i krajnji korisnici projekta bili su Romi – mladež i žene te mladi novinari i novinarke. Projekt je također nastojao upozoriti na potrebu punog uključivanja Roma u zajednicu i ostvarivanja njihovih prava te povećati svijest javnosti o ljudskim pravima i specifičnom položaju Roma u društvu.

Rezultati projekta:

- Mediji su učinkovito korišteni u javnom zagovaranju. Romski aktivisti upoznati su s procesom donošenja politika.
- Mladi novinari i novinarka usvojili su znanja potrebna za izvještavanje o problemima Roma u pogledu ljudskih prava.
- Otvoren je prostor za samopredstavljanje Roma u medijima.
- Šira javnost senzibilizirana je za probleme Roma.
- Održane su radionice koje su povećale motivaciju sudionika za daljnje sudjelovanje te osnažile njihove kapacitete.

Više informacija o projektu: www.zamirnet.hr/novaverzija/public_html/?page=pages,variable,projekti

Nulta stopa tolerancije prema seksualnom nasilju

Ženska soba – Centar za seksualna prava

Partner: Grad Zagreb

Program: Phare 2006

Sektor: Demokratizacija i ljudska prava

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 93.100,10 od čega

- sredstva Europske komisije: 59.342,00
- nacionalno sufinanciranje: 9.310,01
- vlastita sredstva: 24.448,09

Lokacija: Grad Zagreb i Zagrebačka županija

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Opći cilj projekta bio je razvoj, provedba i praćenje javnih politika vezanih uz ljudska prava žrtava seksualnog nasilja, a specifični cilj podizanje kvalitete života žrtava seksualnog nasilja pružanjem pomoći i podrške. Nacrt Protokola o postupanju u slučajevima seksualnog nasilja, koji se razvija u sklopu Radne skupine pri Uredu za ravnopravnost spolova Vlade RH, korišten je kako bi se sve osobe od djelatnika/ca u javnim ustanovama do organizacija civilnog društva upoznale s problemima seksualnog nasilja te mogućnostima, pravima i

dužnostima nadležnih tijela. Protokol je ujedno postavio ciljeve standardizacije prakse za rad sa žrtvama seksualnog nasilja. Ciljane skupine projekta bile su obrazovne ustanove (škole, sveučilišta), jedinice lokalne i regionalne samouprave, organizacije civilnog društva, studenti, žene, mladi te seksualne i rodne manjine. Krajnji korisnici/e bili su policijski službenici/e, djelatnici/e Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, suci/sutkinje, zdravstveni

djelatnici/e, socijalni radnici/e, predstavnici/e pružatelja usluga zaštite mentalnog zdravlja, predstavnici/e organizacija civilnog društva, žrtve seksualnog nasilja, studenti, žene, populacija mladih te hrvatsko društvo općenito.

Rezultati projekta:

- Unaprijeđen je rad Centra za žrtve seksualnog nasilja u pružanju neposredne pomoći žrtvama seksualnog nasilja.
- 141 osoba primila je neposrednu pomoć Centra za žrtve seksualnog nasilja.
- Educirano je više od 1190 osoba o problematici seksualnog nasilja, njegovim oblicima, rasprostranjenosti i posljedicama.
- Povećana je osviještenost šire javnosti o problematici seksualnog nasilja.
- Osažena je suradnja između organizacija civilnog društva aktivnih u području zaštite i promicanja prava žrtava seksualnog nasilja i relevantnih institucija.

Više informacija o projektu: http://zenskasoba.hr/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1

PHARE 2006

Omogućavanje aktivnog doprinosa sektora civilnog društva u pretpristupnom procesu – shema bespovratnih sredstava za područje zaštite okoliša i održivog razvoja

Sudjelovanje stanovnika u održivom razvoju regije

Centar za organiziranje zajednice, Češka

Partner: Hrvatska mreža za ruralni razvoj – HMRR

Program: Phare 2006

Sektor: Zaštita okoliša i održivi razvoj

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 91.046,58 od čega:

- sredstva Europske komisije: 72.837,26
- nacionalno sufinanciranje: 9.104,66
- vlastita sredstva: 9.104,66

Lokacija: Hrvatska i Južna Moravska, Češka

Trajanje: studeni 2008. – siječanj 2010.

Cilj projekta bio je potaknuti lokalni razvoj sudjelovanjem javnosti te međusektorskim partnerstvom u procesu planiranja, provedbe i nadzora održivih lokalnih planova te poticati lokalni održivi razvoj edukacijom lokalnog stanovništva i lokalne uprave sukladno prihvaćenim i provjerenim pristupima unutar Europske unije. Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su lokalni dionici sva tri sektora (javni, civilni i poslovni).

Rezultati projekta:

- Proveden je cjelovit program izobrazbe 22 dionika s prigorsko-zagorskog područja uključujući studijski posjet Južnoj Moravskoj.
- Stanovnici devet ruralnih regija Hrvatske informirani su o ruralnom razvoju u europskom kontekstu i poučeni o češkim iskustvima.
- Osnovana je lokalna akcijska grupa Prigorje-Zagorje (LAG PRIZAG, peti LAG u Hrvatskoj registriran kao udruga) u pilot-području koje okuplja 11 jedinica lokalne samouprave u trima županijama. Proveden je proces planiranja održivog razvoja područja i definirani glavni elementi strateškog plana.
- Vodstva jedinica lokalne samouprave i javnost na području LAG-a PRIZAG podupiru razvojno zajedništvo na svojem području.
- Izradom priručnika za provedbu pristupa LEADER u Hrvatskoj i zbirke trenerskih prezentacija i radova sudionika treninga omogućen je prijenos iskustava.
- Postavljena je web-stranica LAG-a PRIZAG.

Više informacija o projektu: <http://www.hmrr.hr/pages/aktivnosti/projekti.html> i <http://www.lag-prizag.hr>

Program promocije čistije proizvodnje u hotelijerstvu – CP3

Centric Austria International

Partneri: Centar za čistiju proizvodnju Sveučilišta u Rijeci i Zaklada Sveučilišta u Rijeci

Program: Phare 2006

Sektor: Zaštita okoliša i održivi razvoj

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 98.953,00, od čega:

- sredstva Europske komisije 79.162,40
- nacionalno sufinanciranje: 9.895,30
- vlastita sredstva: 9.895,30

Lokacija: Hrvatska, Rijeka, Primorsko-goranska i Istarska županija

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je pridonijeti smanjenju potrošnje vode i energije u sektoru hotelijerstva, jednom od najvažnijih gospodarskih sektora u RH, unapređenju znanja i kapaciteta organizacija civilnog društva u području čistije proizvodnje te osnažiti svijest o važnosti učinkovitije uporabe energije i potrošnje vode u hrvatskom društvu. Ciljane skupine i krajnji korisnici bile su prvenstveno udruge u Republici Hrvatskoj koje aktivno djeluju u sektoru turizma, zaštite okoliša i održivog razvoja, a sekundarno sektor hotelijerstva i studenti Sveučilišta u Rijeci.

Rezultati projekta:

- Izrađeni su promotivno-edukacijski materijali o čistijoj proizvodnji u hotelijerstvu u RH.
- Izrađena je projektna internetska stranica u sklopu stranice Centra za čistiju proizvodnju Sveučilišta u Rijeci, koja integrira internetske stranice udruga koje sudjelovale na projektu.
- 17 predstavnika OCD-a educirano je o osnovnim principima čistije proizvodnje.
- Održano je 15 radionica diljem Hrvatske za gospodarske subjekte iz sektora hotelijerstva s približno 150 sudionika.
- Pet studenata Sveučilišta u Rijeci educirano je o osnovnim principima čistije proizvodnje i metodologiji prijenosa znanja o načinima primjene mjera čistije proizvodnje.
- Mjere čistije proizvodnje primjenjivane su u najmanje šest izabranih gospodarskih subjekata iz sektora hotelijerstva diljem Hrvatske.

Više informacija o projektu: www.uniri.hr/cpcr/cp3

Program promocije čistije proizvodnje u hotelijerstvu

CP3 Hospitality
Cleaner Production Promotion Programme
for the hospitality industry

This project is funded by the European Union
A project implemented by Centric Austria International

Prednosti čistije proizvodnje u hotelijerstvu

- Reducirani operativni troškovi poslovanja – povećanje dobiti
- Smanjenje potrošnje sirovina i energije te reduciranje generiranja otpada
- Poboljšana zaštita okoliša
- Ojačan javni imidž
- Povećana konkurentnost

Mrežna stranica projekta: www.uniri.hr/cpcr

Osvještavanje i obrazovanje o obnovljivim izvorima energije

Društvo za oblikovanje održivog razvoja

Partneri: Udruge Franjo Koščec (VŽ) i PUT (Labin), srednje škole Mate Blažina (Labin) i Elektrostrojarska SŠ (VŽ)

Program: Phare 2006

Sektor: Zaštita okoliša i održivi razvoj

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 82.146,68, od čega:

- sredstva Europske komisije: 64.066,20
- nacionalno sufinanciranje: 8.214,68
- vlastita sredstva: 9.865,80

Lokacija: Hrvatska, Labin i Varaždin

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je unaprijediti zaštitu okoliša i održivi razvoj poticanjem uporabe obnovljivih izvora energije u Hrvatskoj u dvjema lokalnim zajednicama (Varaždin i Labin), posredstvom promidžbe i obrazovanjem o obnovljivim izvorima energije na dva pilot-područja, a poslije u cijeloj zemlji. U sklopu projekta dvije strukovne škole – u Labinu i Varaždinu – opremljene su opremom potrebnom za nastavu na području obnovljivih izvora energije – vjetroelektranom, sunčevom elektranom, sustavom za grijanje s pomoću sunca te potrebnom mjernom opremom. Ciljane skupine u projektu bile su srednje škole (nastavnici i učenici), udruge, lokalni mediji, lokalna uprava, mali i srednji poduzetnici, a krajnji korisnici su dvije lokalne zajednice (Varaždin i Labin) i ostale zajednice u RH, učenici, predstavnici udruge te Agencija za strukovno obrazovanje.

Rezultati projekta:

- 32 predstavnika strukovnih škola i 5 predstavnika organizacija civilnog društva educirani su o obnovljivim izvorima energije.
- Tematika obnovljivih izvora energije uključena je u strukovno obrazovanje.
- Osnovane su dvije izborne grupe o obnovljivim izvorima energije s ukupno 17 polaznika.
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa odobrilo je nastavni program za izborni predmet Obnovljivi izvori energije.
- Podignuta je razina svijesti javnosti o dobrobiti i načinima korištenja obnovljivih izvora energije putem šest javnih predstavljanja na kojima je okupljeno ukupno 129 predstavnika lokalne samouprave, poduzetnika, škola i OCD-a, nastupima na dva sajma povezana s temama energije, zaštite okoliša i poduzetništva, distribucijom letaka, predstavljanjem DVD-a te širenjem informacija putem raznih medija i glasila.

Više informacija o projektu: www.aweres.net

.....

Promicanje održivog upravljanja prirodnim resursima kroz edukaciju i podizanje javne svijesti

Udruga za promicanje kulture življenja u skladu s prirodom "EkoSense"

Partneri: Udruga Suncokret Gvozd, Općina Gvozd, Sisačko-moslavačka županija

Program: Phare 2006

Sektor: Zaštita okoliša i održivi razvoj

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 73.728,00, od čega:

- sredstva Europske Komisije: 58.982,40
- nacionalno sufinanciranje: 7.372,80
- vlastita sredstva: 7.372,80

Lokacija: Hrvatska, Sisačko-moslavačka županija, područje Korduna – općina Gvozd, selo Blatuša, općina Topusko

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je promicati kulturu održivosti, očuvanja okoliša i življenja u skladu s prirodom kroz podizanje javne svijesti i znanja o održivom upravljanju prirodnim resursima, poput očuvanje vode i održive gradnje. Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su domaće i međunarodne udruge koje djeluju u području ekologije, sveučilišni profesori, studenti, državna i javna tijela, lokalna zajednica i predstavnici poslovne zajednice, stanovnici eko-sela i šira javnost.

Rezultati projekta:

- Provedena je edukacija studenata i predstavnika udruga o korištenju ekološki čistih, jeftinih i dostupnih sirovina za održivu gradnju i o održivom upravljanju vodama.
- Podignuta je razina osviještenosti donositelja odluka o važnosti i provedbi održivog upravljanja resursima.
- Izrađeni su promotivni i edukativni materijali.
- Knjižnica Centra opskrbljena je s 29 naslova knjiga i CD-a o održivoj gradnji.
- Izgrađeni su prototipovi kuće od slame, sustava za pročišćivanje vode i kompostnog wc-a.

Više informacija o projektu: www.obilje.info/Ekosense/PHARE_2006.html

Građani uključeni u zaštitu okoliša (CEP)

Udruga za zaštitu i unapređenje čovjekovog okoliša "Franjo Košćec"

Partneri: Varaždinska županija, Istraživački centar za okolišnu politiku Slobodnog sveučilišta u Berlinu

Program: Phare 2006

Sektor: Zaštita okoliša i održivi razvoj

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 87.530,28 od čega:

- sredstva Europske komisije: 59.686,90
- nacionalno sufinanciranje: 8.753,02
- vlastita sredstva: 19.090,36

Lokacija: Hrvatska, Varaždinska županija

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Projektom se željelo povećati doprinos OCD-a reformi procesa i primjene zakonodavstva EU-a u RH i ustanoviti mehanizme koji će povećati sudjelovanje građana u primjeni zakonodavstva s područja zaštite okoliša i održivog razvoja na području Varaždinske županije. Ciljane skupine i krajnji korisnici uključivali su organizacije civilnog društva, stručnjake u zaštiti okoliša, djelatnike javne uprave u varaždinskoj regiji te građane Varaždinske županije.

Rezultati projekta:

- Postignuto je poboljšanje odgovornog upravljanja principima zaštite okoliša i održivog razvoja s pomoću razmjene primjera dobre prakse između Europske unije (napose partnerske organizacije iz Berlina) i hrvatskih organizacija civilnog društva.
- Povećani su kapaciteti OCD-a za uključivanje građana u postupke donošenja odluka i oblikovanja politika zaštite okoliša kroz osmišljavanje i provođenje trening programa za trenere volontera i stvaranje baze podataka za volontere u području zaštite okoliša.
- Podignuta je svijest građana o dobrobiti sudjelovanja u inicijativama civilnog društva koje se bave okolišem i primjenom zakonodavstva.

Više informacija o projektu: www.cep-projekt.com

Smanjenje otpada na izvoru nastanka u općini Erdut „Tko ako ne ja?“

Građanska organizacija razvoja Dalj – GORD
(od 10. svibnja 2010. Građanska organizacija razvoja društva – GORD)

Partneri: Općina Erdut, Poduzetničko-razvojni centar općine Erdut

Program: Phare 2006

Sektor: Zaštita okoliša i održivi razvoj

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 109.530,55 od čega:

- sredstva Europske komisije: 61.501,40
- nacionalno sufinanciranje: 10.953,06
- vlastita sredstva: 37.076,09

Lokacija: Hrvatska, Općina Erdut (Osječko-baranjska županija)

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je podići razinu svijesti i znanja javnosti o problemima koji nastaju neodgovornim gospodarenjem otpadom i o potrebi za smanjenjem otpada na izvoru nastanka prema europskim standardima. Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su učenici i dionici iz općine Erdut, stanovništvo općine i makroregije.

Rezultati projekta:

- Izrađeni su promotivno-edukativni materijali.
- Uspostavljena je i opremljena Eko Info-točka u prostorijama rodne kuće Milutina Milankovića, koja je za trajanja projekta ostvarila više od 1200 posjeta.
- Povećana je svijest, znanje i kapaciteti ciljanih skupina u području gospodarenja otpadom kroz gostovanja u radijskim emisijama na lokalnim postajama i objavljivanjem tematskih članaka u mjesnim tiskovinama.
- Snimljen je i umnožen dokumentarni film o prirodnim ljepotama Općine Erdut.
- Održana su tri interaktivna predavanja za 143 učenika u trima osnovnim školama.
- Održano je 11 kreativnih radionica u osnovnim i srednjim školama s ukupno 244 učenika.
- Održana su tri Info dana i obilježen Eko-volonterski dan.
- Održano je natjecanje u fotografiji na temu najljepšeg/najružnijeg prizora u selu.
- Održana su 4 tematska okrugla stola za ukupno 121 predstavnika lokalnih dionika.
- Definirane su smjernice lokalnog djelovanja u području zaštite okoliša i održivog razvoja prema europskim standardima.
- Podignuta je razina znanja, iskustva i suradnje lokalnih dionika u provedbi europskih standarda u zaštiti okoliša i održivog razvoja.

Više informacija o projektu: www.tko-ako-ne-ja.eu/o-projektu

Bioraznolikost podzemne faune Karlovačke županije

Hrvatsko biospeleološko društvo

Partneri: Planinarsko društvo „Vrlovka“, Speleološki klub „Ursus speleaus“, Općina Kamanje, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Karlovačke županije

Program: Phare 2006

Sektor: Zaštita okoliša i održivi razvoj

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 94.895,50 od čega:

- sredstva Europske komisije: 75.916,40
- nacionalno sufinanciranje: 9.489,55
- vlastita sredstva: 9.489,55

Lokacija: Hrvatska, Karlovačka županija

Trajanje: studeni 2008. – listopad 2009.

Svrha projekta bila je pridonijeti zaštiti prirode i okoliša te održivom korištenju prirodnih resursa na području Karlovačke županija. Edukacijom lokalnog stanovništva i podizanjem svijesti o bioraznolikosti podzemne faune Karlovačke županije i o prijetnjama koje ju ugrožavaju te promocijom faune brojnih biospeleoloških objekata koji se nalaze na predmetnom području projektom se posticala zaštita podzemnih voda i podzemne faune. Nastojalo se unaprijediti međusektorsku suradnju na području zaštite prirode i okoliša, s posebnim

naglaskom na podzemne vode, prikupljanje znanstvenih podataka o podzemnim vodama i fauni radi definiranja stručnih stajališta za potrebe izrade akata zakonske zaštite regije i pojedinih lokaliteta. Ciljane skupine i krajnji korisnici projekta bili su stanovništvo Karlovačke županije.

Rezultati projekta:

- Povećana je svijest i educirano je domaće stanovništvo o bioraznolikosti podzemne faune Karlovačke županije.
- Pripremljen je plan istraživanja za 25 biospeleoloških objekata koji su istraženi i opisani kroz 7 terenskih istraživačkih kampova, nakon čega je slijedila izrada laboratorijskih izvješća o lokalitetima.
- Izrađeni su promotivno-edukativni film, brošura i letak.
- 100 osoba educirano je o biospeleološkom nasljeđu putem javnih predavanja.
- Održano je 9 predavanja u školama, tijekom kojih je educirano više od 1000 učenika i nastavnika.
- Pripremljeni su izložbeni materijali za prezentacijski centar u špilji Vrlovka.

Više informacija o projektu: www.hbsd.hr/Projekti.html

Jačanje sposobnosti udruga za provođenje NATURA 2000 prioritetnih aktivnosti

Plavi svijet - Institut za istraživanje i zaštitu mora

Partner: Društvo za zaštitu prirode Hrvatske Natura

Program: Phare 2006

Sektor: Zaštita okoliša i održivi razvoj

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 95.171,75 od čega

- sredstva Europske komisije 76.080,30
- nacionalno sufinanciranje: 9.517,18
- vlastita sredstva: 9.574,28

Lokacija: Hrvatska, Kvarner i arhipelag otoka Visa

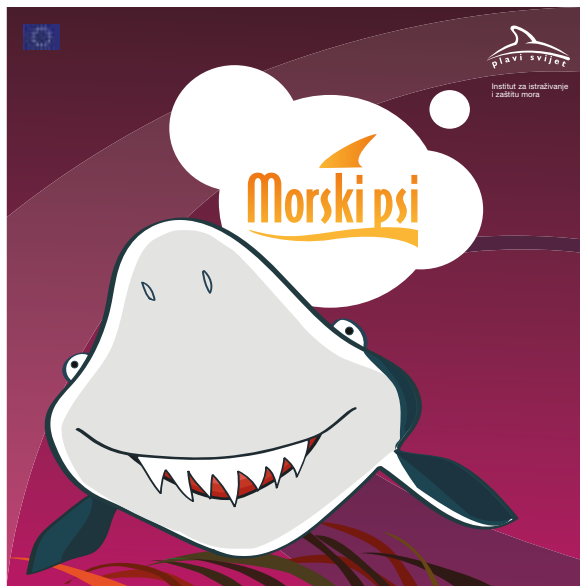
Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Svrha projekta bila je ojačati znanje i suradnju organizacija civilnog društva u RH u području zaštite mora kroz uspostavljanje sinergija te prijenos znanja i iskustava u istraživanju, zaštiti i edukaciji o morskom okolišu sa stručnjacima i organizacijama iz cijele Europe. Projektom se željelo promovirati zaštitu mora s naglaskom na prioritetne vrste na Crvenom popisu ugroženih vrsta u RH i na Direktive o staništima senzibilizacijom javnosti o potrebi zaštite morskog okoliša i vrsta, sve kako bi se omogućilo održivo korištenje prirodnih resursa morskih područja. Ciljane skupine i krajnji korisnici projekta bili su članovi Plavog svijeta i Nature, lokalno stanovništvo i posjetitelji otoka Lošinja i Visa, Ministarstvo kulture RH te Državni zavod za zaštitu prirode.

Rezultati projekta:

- Provedena je edukacija i obuka djelatnika i volontera udruga prijavitelja i partnera.
- Provedena je inventarizacija arhipelaga otoka Visa i izrađena preliminarna karta rasprostranjenosti cetacean vrsta.
- Unaprijeđena je Lošinjska izložba o zaštiti mora i izrađeni edukacijski materijali prilagođeni djeci.
- Snimljen je dokumentarni film i serija TV oglasa.
- Izrađena je i tiskana brošura te obnovljena internetska stranica.

Više informacija o projektu: www.plavi-svijet.org/hr/o-nama

I drveću srce kuca

Udruga za komuniciranje ambijenta „Put“

Partneri: Grad Rovinj, Komunalni servis d.o.o. Rovinj, OŠ "Vladimir Nazor", OŠ "Jurja Dobrile", TOŠ "Bernardo Benussi", dječji vrtići "Neven" i "Naridola"

Program: Phare 2006

Sektor: Zaštita okoliša i održivi razvoj

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 81.806,62 od čega:

- sredstva Europske komisije: 65.445,30
- nacionalno sufinanciranje: 8.180,66
- vlastita sredstva: 8.180,66

Lokacija: Grad Rovinj, Istarska županija

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je podići ekološku svijest i potaknuti aktivno sudjelovanje u rješavanju problema otpada u vrtićima i osnovnim školama u Gradu Rovinju. Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su djeca iz škola i vrtića (ukupno 599 djece), odgajatelji, nastavnici i roditelji.

Rezultati projekta:

- Izrađeni su promotivno-edukativni materijali na hrvatskom i talijanskom jeziku.
- Provedene su edukacije u školama i dječjim vrtićima u 26 razreda odnosno odjeljenja s ukupno 190 djece.
- Postavljena je 51 košara za otpatke za odvojeno prikupljanje papira i plastike u školama i dječjim vrtićima.
- Provedena je akcija čišćenja okoliša škole i sadnje 130 stabala i 370 cvjetovnih nasada.
- Provedena je kampanja podizanje svijesti o pravilnom odnosu prema otpadu.

Više informacija o projektu: www.put-labin.hr

Razvoj programa za okolišno odgovorno upravljanje malim turističkim objektima u Hrvatskoj

Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce

Partner: Udruga Zelena Istra

Program: Phare 2006

Sektor: Zaštita okoliša i održivi razvoj

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 100.557,00 od čega:

- sredstva Europske komisije: 80.445,60
- nacionalno sufinanciranje: 10.055,70
- vlastita sredstva: 10.055,70

Lokacija: Hrvatska, obalne županije, gradovi Split i Pula

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Svrha projekta bila je pridonijeti razvoju održivog turizma u Hrvatskoj kako bi se očuvalo prirodno naslijeđe i smanjio nepovoljan utjecaj (masovnog) turizma na okoliš. Projektna intervencija fokusirala se na integriranje okolišno odgovornog načina upravljanja u upravljačku politiku malih obiteljskih hotela i turističkih seoskih domaćinstava, na uspostavljanje platforme za međusektorsku suradnju u provedbi mjera sprečavanja neodrživog razvoja, uz senzibilizaciju javnosti, državne i lokalne uprave te turističkih zajednica i poduzetnika o pitanjima zaštite okoliša i održivog razvoja. Ciljane skupine obuhvaćale su članove i zaposlenike uprave ciljanih turističkih objekata, poslovni sektor s područja održivog gospodarenja otpadom, vodom i energijom, a krajnji korisnici bili su gosti turističkih objekata i svi turisti zainteresirani za ponudu s ekološkim predznakom, turističke zajednice Hrvatske, Splitsko-dalmatinske županije, Istarske županije i ostalih županija, turističke agencije; lokalne zajednice i jedinice

lokalne samouprave, znanstveno-obrazovne institucije, Ministarstvo turizma, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva te Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Rezultati projekta:

- Razvijen je program za okolišno odgovorno upravljanje malim turističkim objektima u Hrvatskoj „EkoPartner“, s definiranim standardima i shemom certificiranja te planom za njegovu dugoročnu provedbu i održivost, na temelju istraživanja i razmjene iskustava i dobrih praksi iz susjednih zemalja.
- Proveden je pilot-projekt s nekoliko konkretnih mjera održivog turizma u 6 odabranih turističkih objekata u Dalmaciji i 10 u Istri, nakon provedene edukacije s upravljačkim strukturama tih objekata.
- Potaknuta je i uspostavljena međusektorska suradnja neprofitnog, profitno-gospodarskog i znanstvenog sektora na polju održivog turizma.
- Izrađeni su edukativno-promotivni materijali (lanene vrećice, priručnik, DVD) i postavljena internetska stranica projekta koja će služiti kao platforma za buduću suradnju u području razvoja okolišno odgovornog upravljanja malim turističkim objektima.
- Osnažena je svijest javnosti kroz povećanu medijsku praćenost.
- Dionici u turizmu informirani su o pozitivnim rezultatima i dobrobiti održivog upravljanja u turizmu.
- U suradnji s Institutom za turizam razrađena je marketinška strategija koja jamči daljnji rad na unapređenju provedbe okolišno odgovornog turizma.

Više informacija o projektu: www.eko-partner.hr

Demokracija u praksi

Zelena Istra

Partner: Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj "Sunce", Split

Program: Phare 2006

Sektor: Zaštita okoliša i održivi razvoj

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 86.061,00 od čega

- sredstva Europske komisije: 68.848,80
- nacionalno sufinanciranje: 8.606,10
- vlastita sredstva: 8.606,10.

Lokacija: Istarska, Splitsko-dalmatinska, Zadarska, Šibensko-kninska, Dubrovačko-neretvanska županija

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Svrha projekta bila je osnažiti sudjelovanje javnosti u procesima odlučivanja na području zaštite prirode i okoliša, uz promicanje bolje prakse uključivanja (lokalne) javnosti u donošenje odluka i ulaganje stalnih napora za podizanje kvalitete tih odluka. Projektom se nastojalo osvijestiti i podučiti okolišne udruge Zelenog foruma, javnost, tijela nadležna za provedbu postupaka procjene utjecaja na okoliš i prirodu na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te poslovni sektor o potrebi za sudjelovanjem javnosti, o pozitivnim učincima, vrijednostima i općedruštvenoj dobrobiti smislenog sudjelovanja javnosti u postupcima procjene utjecaja na okoliš i prirodu.

Rezultati projekta:

- Javnost, tijela nadležna za provedbu postupaka i poslovni sektor obaviješteni su o pozitivnim učincima i vrijednostima sudjelovanja javnosti.
- Izrađene su i nadležnim vlastima dostavljene preporuke za unapređenje uključivanja javnosti u postupke ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu te je omogućen doprinos nezavisnog stručnjaka.
- Dobre prakse i analize slučajeva predstavljene su javnosti i širokom krugu dionika u postupcima procjene utjecaja na okoliš.
- Kroz edukativne aktivnosti o vrijednostima i pozitivnim učincima sudjelovanja javnosti i sudioničkih mehanizama odlučivanja te putem seminara i radionica o sudjelovanju javnosti u zaštiti prirode i praćenjem primjene zakonodavstva s područja zaštite prirode i bioraznolikosti promicani su novi alati i metode sudjelovanja javnosti.
- Pružanjem informacija i savjetovanja ciljnim skupinama putem Info-centara u Puli i Splitu, sudjelovanjem u specifičnim slučajevima procjene utjecaja za zahvate, planove i programe i ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu te postupcima koji zahtijevaju prekograničnu procjenu utjecaja na okoliš podignuta je kvaliteta sudjelovanja javnosti u procjeni utjecaja na okoliš, poboljšana je transparentnost u postupcima odlučivanja, dodatno je potaknuto i povećano sudjelovanje okolišnih udruga i javnosti u zaštiti prirode kao i u provedbi i praćenju provedbe uz to vezanog zakonodavstva, i snažnije je pokrenuto uključivanje javnosti u provedbu procjene utjecaja na okoliš u prekograničnom kontekstu.
- Potaknut je interes donositelja odluka za uravnoteženje ekonomskog rasta sa zaštitom okoliša i usvajanja društveno i okolišno prihvatljivijeg ponašanja te povećana spremnost vlasti za podizanje demokratskih standarda u postupcima procjene utjecaja na okoliš.
- Prekogranična razmjena informacija o obvezama i načinu provedbe prekogranične procjene utjecaja na okoliš te o načinu uključivanja javnosti u te postupke.

Više informacija o projektu: <http://participator.zelena-istra.hr/bin/view/Participator>

Osnaživanje lokalnih kapaciteta za NATURA 2000 i zaštitu prirode

Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek

Partneri:

- Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode
- Odjel za biologiju, Sveučilište J.J.Strossmayera u Osijeku
- Regionalna razvojna agencija Slavonije i Baranje
- Volonterski centar Osijek

Program: Phare 2006

Sektor: Zaštita okoliša i održivi razvoj

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 95.951,60 od čega:

- sredstva Europske komisije 76.761,28
- nacionalno sufinanciranje: 9.595,16
- vlastita sredstva: 9.595,16

Lokacija: Osječko-baranjska županija

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

NATURA 2000

Svrha projekta bila je potaknuti održivo upravljanje i zaštitu prirodnih resursa Osječko-baranjske županije u kontekstu uspostave Nature 2000 – ekološke mreže područja očuvanja prirode, odnosno rijetkih, ugroženih i endemičnih vrsta divljih životinja i biljaka i to kroz sudjelovanje javnosti, međusektorsku suradnju i poticanje primjene relevantnih direktiva EU-a (Direktive o pticama i Direktive o staništima). Ciljne skupine i krajnji korisnici obuhvaćali su Odjel za biologiju Sveučilišta J.J.Strossmayera u Osijeku, nevladine organizacije, Državni zavod za zaštitu prirode, Hrvatske vode, Hrvatske šume, Javnu ustanovu "Park prirode Kopački rit", lokalno stanovništvo Osječko-baranjske županije, lokalnu samoupravu Osječko-baranjske županije, privatne tvrtke, Agenciju za upravljanje

zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Osječko-baranjske županije te škole, druge obrazovne institucije, skupine volontera i širu javnost.

Rezultati projekta:

- Prikupljeni su i objedinjeni podaci o područjima predloženim za Naturu 2000, uključujući karte, popis dionika te trenutni status.
- Uspostavljena je međusektorska suradnja: s Državnim zavodom za zaštitu prirode, Parkom prirode Kopački rit, Hrvatskim šumama i Javnom ustanovom Agencijom za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Osječko-baranjske županije.
- 24 predstavnika lokalnih dionika educirano je o područjima Nature 2000 u Osječko-baranjskoj županiji.
- Uspostavljen je sustav i definirani su standardi za praćenje bioraznolikosti: 37 sudionika-predstavnika lokalnih dionika educirano je o praćenju bioraznolikosti.
- Adaptiran je i otvoren Centar za praćenje biološke raznolikosti i zaštitu prirode. Promoviran je putem tiskanih brošura, DVD-a na temu Nature 2000 u Osječko-baranjskoj županiji te na internetskoj podstranici posvećenoj toj temi.
- Osnažena je svijest javnosti i interes za zaštitu prirode.
- Uspostavljen je sustav zaštite prirode kroz edukaciju i praćenje biološke raznolikosti.

Više informacija o projektu: www.zeleni-osijek.hr/projekti/osnazivanje-lokalnih-kapaciteta-za-natura-2000-i-zastitu-prirode_4

PHARE 2006

Omogućavanje aktivnog doprinosa sektora civilnog društva u pretpristupnom procesu – shema bespovratnih sredstava za područje sudjelovanja mladih

Mladi poduzetnici – težite višem!

Arbeiter-Samariter Bund

Partneri: Udruga „Hoću kući“, Knin, Srednja strukovna škola “Kralj Zvonimir, Srednja škola “Lovre Montija”, Veleučilište “Marko Marulić”; suradnici: Udruženje obrtnika Knin i Hrvatska gospodarska komora Knin

Program: Phare 2006

Sektor: Mladi

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 60.053,30 od čega:

- sredstva Europske komisije 47.988,35
- nacionalno sufinanciranje: 6.005,30
- vlastita sredstva: 6.059,35

Lokacija: Šibensko-kninska županija i Grad Knin

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je educirati i osnažiti mlade ljude za buduće aktivno i uspješno sudjelovanje u poslovnom svijetu kroz osmišljavanje i pokretanje “virtualnih poduzeća” te potaknuti ih na aktivno sudjelovanje u društvenom, ekonomskom i političkom životu, kao i u razvoju njihovih zajednica, kroz pripremu Programa za mlade. Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su mladi u dobi od 14-29 godina, srednjoškolci i studenti te lokalne građanske udruge i institucije EU-a.

Rezultati projekta:

- 10 “virtualnih poduzeća” osmišljeno je i registrirano u dvjema srednjim školama uz sudjelovanje najmanje 50 učenika i 10 studenata; “virtualna poduzeća” postat će članovi nacionalne i europske mreže “virtualnih poduzeća”.
- Organizirano je 10 edukacijskih radionica za srednjoškolce, jedna trodnevna radionica s ciljem razvoja Programa za mlade te 5 studijskih posjeta uspješnim poduzećima, zadrugama, obrtima, udrugama.

- Najmanje 60 osoba predstavnika različitih dionika sudjelovalo je u razvoju Programa za mlade.
- Organiziran je minisajam u školi u Kninu, a učenici partnerskih srednjih škola sudjelovali su na dva sajma u Šibensko-kninskoj županiji.
- Donesen je Lokalni program za mlade Grada Knina, koji je proslijeđen predstavnicima gradske uprave na mišljenje i usvajanje (nije usvojen u vrijeme trajanja projekta).
- Pripremljeno je i distribuirano 1000 primjeraka brošura i 1000 promotivnih letaka.

Više informacija o projektu: www.asb-see.org

Mladi i izgradnja mira

Centar za mirovne studije

Partneri: Institut za društvena istraživanja, Zagreb, Mreža mladih Hrvatske, Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću, Vijeće mladih Španjolske

Program: Phare 2006

Sektor: Mladi

91.815,40 od čega:

- sredstva Europske komisije 63.528,16
- nacionalno sufinanciranje: 9.181,54
- vlastita sredstva: 19.105,70

Lokacija: Republika Hrvatska

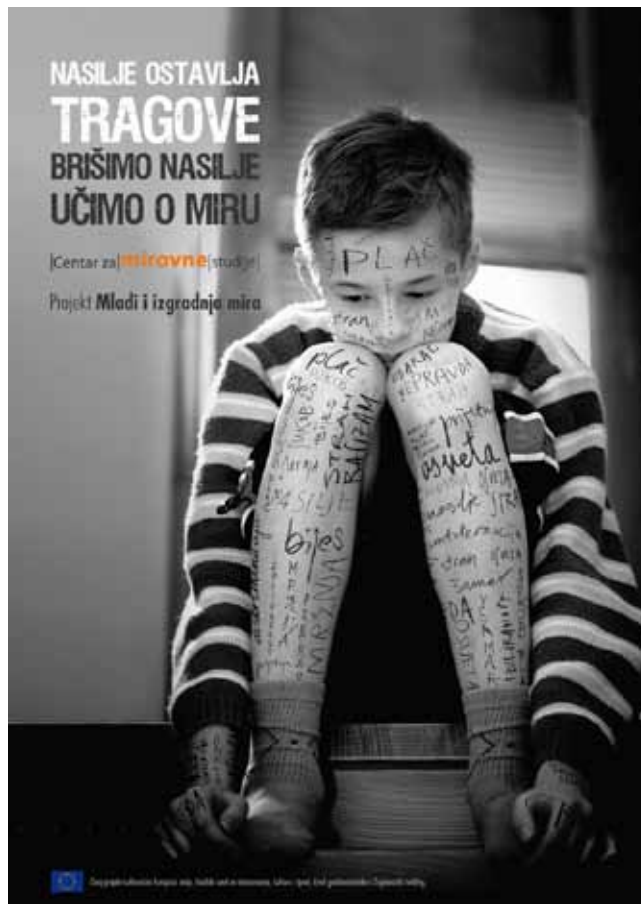
Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bilo je pridonijeti pozicioniranju izgradnje mira te potaknuti uvođenje teme izgradnje mira u Nacionalnu politiku za mlade i u obrazovne strategije u Hrvatskoj te na taj način pridonijeti uvođenju mira i izgradnje mira u hrvatski obrazovni sustav kroz suradnju državnih, javnih i institucija civilnog društva. Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su udruge mladih i udruge za mlade, učenici/studenti, obrazovne institucije, vladine i državne institucije (resorna ministarstva: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa) te organizacije mladih i mladi kao opća populacija.

Rezultati projekta:

- Izrađen je “pozicijski dokument” o mirovnom obrazovanju te polazišta, vrijednosti i metode mirovnog obrazovanja. Objavljena je publikacija *Zvoni za mir*, koja sadrži osnove kurikuluma i osvrt na povezane sadržaje koji se provode u školama.
- Provedena je procjena aktivnosti izgradnje mira u javnom i civilnom sektoru (kvantitativna, kvalitativna i komparativna analiza prakse izgradnje mira): provedeno je i objavljeno istraživanje “Mladi i izgradnja mira” uz sudjelovanje 50 osoba iz država EU-a, s Mediterana i Balkana, zahvaljujući kojima je provedena razmjena iskustava i znanja o praksama izgradnje mira među organizacijama mladih i institucijama. Objavljena je publikacija “Mladi i izgradnja mira”, poslana na adrese svih relevantnih institucija u RH, organizacija koje rade u tom području te svih organizacija čiji su predstavnici sudjelovali na konferenciji “Obrazovanje za mir”.
- Održana je konferencija “Obrazovanje za mir”, koja je okupila stručnjake, predstavničke institucije i organizacije, koji su raspravljali o modelima integracije mirovnog obrazovanja u formalni obrazovni sustav te donijeli preporuke za razradu kurikuluma i aktivnosti usmjerene na lobiranje. Tako je formirana platforma organizacija civilnog društva koja aktivno i dalje radi na zagovaranju uvođenja mirovnog obrazovanja (integriranog u Odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo) u formalni obrazovni sustav.
- Organiziran je trening izgradnje mira za mlade (Mlada MIRamiDA), u kojem je sudjelovalo 20 mladih aktivista/ica iz Hrvatske, koji su dali doprinos osmišljavanju materijala kampanje “Mir u škole”.
- Organizirana je kampanja i provodile su se zagovaračke aktivnosti “Mir u škole”.

Više informacija o projektu: www.cms.hr/mlada-miramida/istrazivanje-mladi-i-izgradnja-mira

MLADI SU VAŽNI – Seksualna i reproduktivna prava i zdravlje mladih u RH

CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje

Program: Phare 2006

Sektor: Mladi

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 73.230,00, od čega:

- sredstva Europske komisije 58.584,00
- nacionalno sufinanciranje: 7.323,00
- vlastita sredstva: 7.323,00

Lokacija: Republika Hrvatska

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je unaprijediti i promicati seksualna i reproduktivna prava i zdravlje (SRPZ) mladih te povećati uključenost mladih ljudi u ostvarenje vlastitog zdravlja, prava i dobrobiti. Ciljane skupine i krajnje korisnike projekta činili su populacija mladih, donositelji odluka/kreatori politika, institucije. Projektom se željelo osnažiti mlade ljude za sudjelovanje u razvijanju, provedbi i praćenju javnih politika u području seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava mladih.

Rezultati projekta:

- Povećana je uključenost mladih u analizu, razvoj, provođenje i praćenje politika i programa koji se tiču SRPZ-a te je osigurana edukacija i potpora mladima u području SRPZ-a.
- Osigurana je podrška donositelja odluka i eksperata u unapređenju SRPZ-a mladih te je poboljšana suradnja institucija i skupina mladih kao i uključenost lokalne zajednice u aktivnosti promocije i zaštite SRPZ-a mladih.
- Poboljšana je informiranost različitih dionika o dobrim praksama i međunarodnim standardima vezanim uz SRPZ mladih.
- 25 mladih osoba aktivno je uključeno u promicanje SRPZ-a mladih kroz rad na analizi javnih politika i praksi te provođenju akcija javnog zagovaranja.
- Izrađen je zagovarački multimedijalni paket: priručnik SEX NA EX (500 komada), TV spot *Roditeljstvo nije igra*, koji je 130 puta prikazan na nacionalnim televizijama, te istoimeni posteri (700 komada) i letci (3000 komada).
- 4000 mladih uključeno je u izravne akcije u Zagrebu, Velikoj Gorici, Požegi, Osijeku i Puli. Cilj im je bio zagovarati otvaranje *youth-friendly* savjetovališta i klinika za mlade.
- Provedena je medijska kampanja kojom se upozoravalo na problem maloljetničkih trudnoća putem TV spota *Roditeljstvo nije igra*. Na taj je način obuhvaćeno 150.000 mladih.
- 50.000 mladih informirano je o SRPZ-u putem uličnih akcija, web stranice SEZAM te koncerata.
- Kao rezultat zagovaračkih aktivnosti u sklopu projekta, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi osnovalo je Radnu grupu za izradu smjernica za otvaranje savjetovališta i klinika za mlade (predstavnice udruge CESI i Mreže mladih Hrvatske članice su radne skupine).
- Organizirana je Međunarodna konferencija o dobrim praksama i politikama vezanim uz SRPZ uz sudjelovanje predstavnika/predstavnica hrvatskih institucija, donositelja odluka, međunarodnih i hrvatskih stručnjaka/stručnjakinja, OCD-a te medija.

Više informacija o projektu: www.sezamweb.net; www.cesi.hr

Novi mediji za nove ljude

Domaći – Udruga za kreativni razvoj, Karlovac

Partneri: Metamedij, Pula, ACT, Čakovec, Poluga, Karlovac, Udruga mladih Slunj

Program: Phare 2006

Sektor: Mladi

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 66.133,00, od čega:

- sredstva Europske komisije 52.906,40
- nacionalno sufinanciranje: 6.613,30
- vlastita sredstva: 6.613,30

Lokacija: Karlovačka i Istarska županija

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je potaknuti aktivizam mladih i aktivno sudjelovanje mladih u društvenom i političkom životu lokalnih zajednica te razvoj civilnog društva kroz medijski aktivizam. Projektom se nastojalo potaknuti aktivno sudjelovanje mladih u provedbi i praćenju javnih politika koje se tiču mladih, kao i umrežavanje skupina i pojedinaca mladih kroz uporabu medija i novih tehnologija mladih u javnim i nezavisnim medijima. Ciljane skupine bili su članovi organizacija mladih i za mlade u Puli i Karlovcu, učenici srednjih škola i veleučilišta u Karlovcu, mladi (njih oko 5000) te organizacije mladih i za mlade u Karlovačkoj i Istarskoj županiji, lokalne vlasti i lokalne zajednice Karlovca, Karlovačke županije, Pule i Istarske županije.

Rezultati projekta:

- Povećan je broj mladih uključenih u rad nezavisnih i javnih lokalnih medija koji kontinuirano djeluju.
- Povećan je broj mladih i ostalih dionika u zajednici uključenih u implementaciju i praćenje lokalnih politika mladih.
- Podignuta je svijest dionika u lokalnim zajednicama o potrebama mladih te o potrebi provedbe politika mladih utemeljene na partnerstvu.
- Emitirano je 28 Metazine emisija na Radio Puli i 9 emisija na Radio Karlovcu (o provedbi Gradskog programa za mlade) te 178 internetskih radio emisija putem internetskih stranica <http://stanicamir.org/>
- Objavljena su četiri broja magazina Plan.et i 109 članaka na web portalu planetmagazin.net.
- Snimljen je promo dokumentarni film o Gradskom programu za mlade u Karlovcu te organizirano 12 javnih projekcija filma u srednjim školama, na veleučilištu, u centrima za mlade.
- Organiziran je studijski posjet mladih novinara nacionalnim medijskim kućama.

Više informacija o projektu: www.domachi.hr/index.php?page=projekti

Mladi – donositelji odluka u lokalnoj zajednici

Europski dom Slavonski Brod

Partneri: Gradovi Slavonski Brod, Rijeka, Opatija, Čakovec; udruga *Youth Information agency* BiH (OIA) iz Bosne i Hercegovine; suradnik: Udruga gradova RH

Program: Phare 2006

Sektor: Mladi

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 86.197,00, od čega:

- sredstva Europske komisije 65.526,96
- nacionalno sufinanciranje: 8.619,70
- vlastita sredstva: 12.050,36

Lokacija: Hrvatska (Slavonski Brod, Čakovec, Rijeka, Opatija, Zagreb, Osijek, Zadar)

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je unaprijediti provedbu nacionalnih i lokalnih programa djelovanja za mlade putem suradnje organizacija civilnog društva, lokalnih vlasti i mladih te odgojno-obrazovnih ustanova iz kojih dolaze. Projektom se ujedno željelo pokrenuti inicijativu da se podrže svi oblici organiziranog rada mladih i njihovo istinsko, a ne formalno ili prigodničarsko, uključivanje u procese donošenja odluka u sredinama u kojima se školuju, žive i djeluju. Ciljane skupine i krajnji korisnici su mladi – članovi parlamenta/vijeća/savjeta mladih; nastavnici, gradonačelnici, predstavnici županijskih/gradskih/općinskih odjela za društvene djelatnosti te građani općenito.

Rezultati projekta:

- Osposobljeno je 436 članova parlamenata/vijeća/savjeta mladih za provedbu nacionalnih i europskih standarda i politika prema mladima, građanske odgovornosti, procesa donošenja odluka i njihove uloge u njemu.
- Osnovano je 6 novih parlamenata mladih.
- 51 gradonačelnik i 51 predstavnik županijskih/gradskih/općinskih odjela za društvene djelatnosti informirani su o mogućnostima bolje primjene Nacionalnog programa djelovanja za mlade.
- 1382 mladih uključeno je u tridesetak različitih aktivnosti pokrenutih u lokalnim zajednicama diljem Republike Hrvatske, a dio je uključen u međunarodne aktivnosti.
- Informirana je javnost o europskim i nacionalnim strategijama i politikama za mlade putem weba, plakata, biltena, brošura te medijskih izvješća.

Više informacija o projektu: www.mladidonoseodluke.net

Biti mlad – biti aktivan

Organizacija za građanske inicijative (OGI)

Partneri: Gradovi Benkovac i Drniš, Općina Kistanje

Program: Phare 2006

Sektor: Mladi

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 75.652,62,00 od čega:

- sredstva Europske komisije: 60.378,36
- nacionalno sufinanciranje: 7.565,26
- vlastita sredstva: 7.708,99

Lokacija: Šibensko-kninska županija i Zadarska županija, posebno gradovi Benkovac i Drniš te općina Kistanje

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je pridonijeti aktivnom sudjelovanju mladih u društvenom i političkom životu zajednice te razvoju civilnog društva, kao i poticati uključivanje mladih u procese donošenja odluka na lokalnoj razini (posebno u ciljanoj području: Benkovac, Drniš, Kistanje). Ciljane skupine i krajnji korisnici projekta bili su mladi na području Šibensko-kninske i Zadarske županije (opća populacija, korisnici klubova mladih i volonteri, ukupno njih 650), vijeća mladih u dva grada partnera i općini (ukupno tri vijeća mladih te 15 njihovih članova vijeća), 10 voditelja klubova mladih, 1000 sudionika kampanje te ostali građani, tijela državne uprave koja su izravno odgovorna za izradu i provedbu politike za mlade, OCD-i (njih 20) te obrazovne institucije na lokalnoj razini (osnovne i srednje škole).

Rezultati projekta:

- Projektom se pridonijelo osnaživanju položaja mladih u ciljanim ruralnim zajednicama, prevenciji njihove pasivnosti u odnosu na aktivnosti u zajednici i društveno neprihvatljivog ponašanja te stvaranju pretpostavki kakve imaju njihovi vršnjaci u razvijenim dijelovima RH. Osnovan je Klub mladih u Drnišu kao organiziran oblik transfera znanja i informacija za mlade; educirano je 11 voditelja Kluba, više od 40 mladih sudjelovalo je na radionicama u sklopu aktivnosti Kluba mladih (početkom 2010. godine imao je oko 200 korisnika).
- 12 mladih steklo je znanje o osnovama web dizajna i fotografije.
- Promovirano je volonterstvo kao oblik socijalnog uključivanja mladih. 235 mladih osoba upoznato je s važnošću volonterskog rada i upisano u Bazu volontera (ukupno je prikupljeno 235 potpisa kroz kampanju "Čovjek nije otok").
- Osnovani su savjeti mladih u Benkovcu, Drnišu i Kistanjama (educiran je 21 član savjeta, saastavljeni su normativni akti, odnosno poslovnik i program, senzibilizirani su članovi gradskih i općinskog vijeća za sudjelovanje mladih u donošenju odluka) i osiguran je izravan utjecaj mladih na donošenje odluka napose vezano uz njihov položaj u zajednici.
- Izrađena su i usvojena tri lokalna programa djelovanja mladih, čime se ujedno osigurava primjena Nacionalnog programa na lokalnoj razini.
- Oko 1000 građana kroz aktivnosti kampanje i volonterske akcije u zajednici upoznato je s volonterstvom i senzibilizirano za društveno priznanje volonterskog rada putem organiziranja Dana otvorenih vrata.

Više informacija o projektu: www.ogi.hr

Sve za tebe

PRONI, Centar za socijalno podučavanje, Osijek

Partneri: Gradovi Vukovar i Sisak

Program: Phare 2006

Sektor: Mladi

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 70.614,00 od čega:

- sredstva Europske komisije: 56.470,02
- nacionalno sufinanciranje: 7.061,40
- vlastita sredstva: 7.082,58

Lokacija: Županije Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska i Sisačko-moslavačka te gradovi Osijek, Vukovar i Sisak

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je podržati i razviti kapacitete mladih kroz osiguranje pristupa relevantnim informacijama za život i rad mladih kroz uspostavu Info-centara za mlade na lokalnoj razini te kroz promicanje njihova sudjelovanja u neformalnom obrazovanju, savjetodavnom odboru za mlade i prijenosu znanja iz EU-a i unutar Hrvatske. Na taj se način nastojalo podići razinu aktivnog sudjelovanja i integracije mladih u društveni i politički život, a dugoročno utjecati i na razvijanje civilnog društva u Osječko-baranjskoj, Vukovarsko-srijemskoj i Sisačko-moslavačkoj županiji. Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su mladi iz triju ciljanih lokalnih zajednica (gradovi Osijek, Vukovar i Sisak), treneri iz navedenih lokalnih zajednica, voditelji Info-centara za mlade u Hrvatskoj te predstavnici lokalnih vlasti, javnih institucija i udruge, kao i prijatelji i obitelji ciljanih skupina, udruge, a posebno udru-

ge mladih, Info-centri za mlade diljem Hrvatske, pored onih u ciljanim sredinama, institucije/organizacije u ciljanim županijama, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i javnost unutar i izvan granica ciljanih županija.

Rezultati projekta:

- Otvorena su dva nova Info-centra za mlade (ICM) u Vukovaru i Sisku (dostupna su za mlade, udruge, resorno ministarstvo, druge lokalne dionike).
- Uspostavljeni su volonterski timovi i savjetodavni odbori u sva tri ICM-a (za mlade i voditelje ICM-ova, članove obitelji, druge udruge i institucije koje rade s mladima).
- Educirani su i licencirani treneri Centra PRO-NI i vanjski treneri suradnici (12 trenera iz Hrvatske i susjedne Srbije educirani su od strane *European Youth Information and Counselling Agency* (ERYICA) za provedbu treninga o informiranju mladih).
- Educirano je 16 voditelja i volontera ICM-a iz osam hrvatskih gradova (Osijek, Vukovar, Sisak, Split, Rijeka, Zagreb, Bjelovar, Pula).
- Uspostavljena je međusobna podrška između Info-centara za mlade Osijek, Vukovar i Sisak kroz prijenos iskustava tijekom tri radna posjeta.
- Provedeno je istraživanje s 906 mladih o važnosti Info-centara i njihovoj ulozi.
- Izrađen je i distribuiran promotivni materijal: letci, brošure, poster, kemijske olovke.
- Projekt je pratilo 7 radijskih postaja, 5 novinskih kuća, 1 TV postaja te 16 web portala.
- 2149 mladih posjetilo je ICM-ove Osijek, Vukovar, Sisak, a 28.487 pristupilo je službenim internetskim stranicama.

Više informacija o projektu: <http://www.proni.hr/index.php/aktivni-projekti/-Sve-za-tebe-PHARE-2006.html>

Gvozd – Mladi u akciji

Suncokret – Centar za razvoj zajednice, Gvozd

Partneri: Općina Gvozd, Hrvatsko kulturno umjetničko društvo "Naši običaji" – kulturno društvo bosanskih Hrvata, Srpsko kulturno društvo Prosvjeta (SKD Prosvjeta), Kazališna grupa Daska, Udruga Blank

Program: Phare 2006

Sektor: Mladi

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 74.784,00 od čega:

- sredstva Europske komisije: 59.827,20
- nacionalno sufinanciranje: 7.478,40
- vlastita sredstva: 7.478,40

Lokacija: Općina Gvozd

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je povećati sudjelovanje mladih u razvoju lokalne zajednice kroz pokretanje mnoštva jedinstvenih i inovativnih aktivnosti i mogućnosti pružanjem sigurnog i konstruktivnog prostora za provođenje slobodnog vremena. Projektom se također željelo utjecati na povećano aktivno sudjelovanje mladih u razvoju civilnog društva, osobito u ciljanoj lokalnoj zajednici (Gvozd). Ciljane skupine i krajnji korisnici su mladi te stanovništvo Gvozda, izbjeglice iz Bosne te povratnici iz Srbije, kao i općina Gvozd, grad Sisak te Sisačko-moslavačka županija.

Rezultati projekta:

- Povećano je sudjelovanje mladih u lokalnom razvoju kroz stvaranje mjesta za njihovo sudjelovanje u multietničkom području od posebne državne skrbi u cilju promicanja mobilizacije mladih, društvene uključenosti, pružanja pristupa informacijama te unapređenja njihovih života kroz participatorne i volonterske aktivnosti, čime postaju aktivni sudionici u razvoju civilnog društva.
- Podignuta je kvaliteta života mladih kroz provođenje kulturnih i društvenih aktivnosti te aktivnosti neformalnog obrazovanja – informatički su opismenjena djeca, mladi i odrasli.
- Svakodnevni rad internetskog centra osigurao je pristup informacijama za mlade.
- Održano je 6 međunarodnih volonterskih kampova, na kojima je sudjelovalo oko 100 stranih i jednako toliko domaćih volontera.
- Mladi Gvozda sudjelovali su u multietničkim kampovima u Bosni, Sloveniji i Albaniji.
- Uređena je i redovito ažurirana internetska stranica Suncokreta i izdana su 4 broja (Novina Gvozda i okolice).
- Snimljena su dva dokumentarna filma na filmskim radionicama; snimljen je CD SKD Prosvjete; načinjene su demo snimke benda Annonimus, koji čine mladi Gvozda i Gline.
- Hrvatskom KUD-u "Naši običaji" izrađene su narodne nošnje.

Više informacija o udruzi: www.suncokret-gvozd.hr/index1.htm

IZVOR – Osnaživanje mladih za samostalni život nakon odlaska iz dječjeg doma

Udruga za inicijative u socijalnoj politici, Zagreb

Partneri: 6 dječjih domova (u 6 hrvatskih gradova): "Sveta Ana", Vinkovci, "Klasje", Osijek, "Pula", Pula, "Lipik", Lipik, "Izvor", Selce, "Slavonski Brod", Slavonski Brod

Program: Phare 2006

Sektor: Mladi

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 70.309,00 od čega:

- sredstva Europske komisije: 55.494,89
- nacionalno sufinanciranje: 7.030,90
- vlastita sredstva: 7.783,21

Lokacija: Grad Vinkovci (Vukovarsko-srijemska županija), Grad Selce (Primorsko-goranska županija), Grad Lipik (Požeško-slavonska županija), Grad Pula (Istarska županija), Grad Slavonski Brod (Brodsko-posavska županija), Grad Osijek (Osiječko-baranjska županija).

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je postizanje uspješne socijalne integracije i osobnog rasta mladih nakon odlaska iz ustanova socijalne skrbi. Projektom se također željelo osnažiti osobne mogućnosti i sposobnosti djece i mladih u institucionalnoj skrbi putem informiranja o pitanjima važnim za njihov samostalan život, kao i ojačati institucije i lokalne zajednice radi pružanja potpore djeci i mladima za samostalan život.

Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su djeca i mladi od 14-21 godine u institucionalnoj skrbi, stručnjaci u dječjim domovima i njihovi čelnici te ostali stručnjaci u području socijalne i obiteljske skrbi, učenici odnosno studenti kao budući suradnici navedenim stručnjacima, predstavnici lokalnih vlasti te šira društvena zajednica kao krajnji korisnici.

Rezultati projekta:

- Strategija izravnog osnaživanja mladih (putem projektnih aktivnosti) rezultirala je razvijanjem sposobnosti djece i mladih u institucionalnoj skrbi za samostalno stvaranje životnih prilika te prostora za izražavanje svojih ideja, umjesto oslanjanja i ovisnosti o zagovaranju drugih za ostvarenje svojih interesa.
- 75 mladih iz 6 dječjih domova uključeno je u edukaciju usvajanja životnih vještina.
- 128 sudionika uključeno je u rasprave na 7 okruglih stolova u lokalnim zajednicama.
- 19 stručnih djelatnika uključeno je u edukaciju.

Više informacija o projektu: www.uisp.hr/index.htm

Moj izbor je prevencija

Udruga Zora za nenasilje i ljudska prava, Čakovec

Partner: Međimurska županija

Program: Phare 2006

Sektor: Mladi

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 53.344,96 od čega:

- sredstva Europske komisije: 42.579,94
- nacionalno sufinanciranje: 5.334,50
- vlastita sredstva: 5.439,52

Lokacija: Međimurska županija

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je unaprijediti spolno reproduktivno zdravlje i prevenciju nasilja u mladenačkim vezama kroz sustavnu interaktivnu edukaciju mladih i mladih za mlade – edukacija budućih vršnjačkih edukatora, učenika/ca 1. i 2. razreda srednjih škola suradnica iz Međimurja. Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su učenici prvih i drugih razreda 5 srednjih škola u Čakovcu (educirani su za vršnjačke edukatore i nastaviti će educirati svoje kolege nakon provedbe projekta), učenici prvih i drugih razreda 5 srednjih škola iz Čakovca (koji su bili sudionici seminara na temu nasilja u maloljetničkim vezama, HIV/AIDS-a, spolno prenosivih infekcija) te šira javnost.

Rezultati projekta:

- Ostvarena je suradnja sa 5 srednjih škola iz Čakovca - 46 učenika/ca završilo je edukaciju (kroz organizirane 24 jednodnevne radionice) i na taj način postali su vršnjački edukatori; održali su u sklopu projekta 20 radionica i 12 puta prikazali edukativne filmove s vršnjacima.
- Ostvareno je statistički značajno povećanje znanja sudionika/ca edukacije o HIV/AIDS-u, spolno prenosivim infekcijama, nasilju u vezama, što je mjereno analizom inicijalnog i završnog ispita povećanje od 77,29%.
- Otpriblike 1400 učenika/ica sudjelovalo je u aktivnostima vršnjačkih edukatora i informiralo se o problematici nasilja u maloljetničkim vezama, HIV/AIDS-a te spolno prenosivih infekcija.
- Izrađeni su posebni alati za učenje: 420 Priručnika za vršnjačke edukatore/ice i 1000 CD rom-ova "Virtualna škola prevencije"; postavljena je edukativna internetska stranica <http://edukacija.udrugazora.hr>.
- Kreirani su edukativno-promotivni materijali: 5000 edukativnih letaka o HIV/AIDS-u i spolno prenosivim infekcijama (distribuirani su u svim srednjim školama na području Čakovca) i 1000 bedževa s edukativnim porukama.
- Održane su konkretne akcije distribuiranja promotivnih materijala i zaštite od spolno prenosivih bolesti: provedene su četiri akcije u školama povodom Memorijala svijeća, održane su dvije javne akcije na Trgu Republike u Čakovcu.

Više informacija o projektu: www.udrugazora.hr/node/112

Volonterski centri u zajednicama

Volonterski centar Zagreb

Partneri: Udruga Mraz, Zabok; Gimnazija Antun Gustav Matoš, Zabok; Udruga Krijanca, Kukljica (otok Ugljan); Općina Kukljica; Udruga mladih Krik, Slatina; Općina Slatina; Udruga Una, Srb; Općina Gračac; Udruga Banica, Lovinac; Općina Lovinac

Program: Phare 2006

Sektor: Mladi

Ukupni ugovoreni iznos (EUR): 71.865,00 od čega:

- sredstva Europske komisije: 57.492,00
- nacionalno sufinanciranje: 7.188,50
- vlastita sredstva: 7.188,50

Lokacija: Ličko-senjska županija: Lovinac; Zadarska županija: Donji Srb, Kukljica; Virovitičko-podravska županija: Slatina; Krapinsko-zagorska županija: Zabok

Trajanje: studeni 2008. – studeni 2009.

Cilj projekta bio je omogućiti aktivno sudjelovanje mladih u društvu kroz volonterske aktivnosti i jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u lokalnim zajednicama. Ciljane skupine i krajnji korisnici bili su projektni partneri (udruge mladih), suradnici na projektu (5 jedinica lokalne samouprave), 18-30 obrazovnih, zdravstvenih i institucija socijalne skrbi, 100 sudionika međunarodnih kampova, 100 volontera u ciljanim lokalnim sredinama te mladi koji su članovi savjetodavnih odbora i stanovništvo iz 5 ciljanih zajednica, korisnici usluga volontiranja.

Rezultati projekta:

- Mladi iz ciljanih lokalnih zajednica obaviješteni su o mogućnostima volontiranja i aktivnog doprinosa osmišljavanju volonterskih aktivnosti u skladu s potrebama zajednice te prepoznavanja vrijednosti volonterstva; lokalne organizacije civilnog društva educirane su o radu s volonterima; dionici zajednice uključeni su u proces analize potreba zajednice.
- Osnovano je 5 volonterskih centara u 5 partnerskih lokalnih zajednica; organizirana su 2 treninga o uspostavljanju volonterskih centara i programa; 256 volontera uključeno je u volonterske aktivnosti, od toga je 53 volontera uključeno u analizu potrebe zajednice i u organizaciju volonterskih aktivnosti.
- Organizirano je 5 međunarodnih volonterskih kampova na kojima su sudjelovala 54 međunarodna volontera. 54 organizacije podržavale su aktivnosti VCZ-a u zajednici. Inicirano je djelovanje 5 neformalnih tijela za razvoj volonterstva. Održano je ukupno 28 volonterskih akcija u ciljanim lokalnim zajednicama i ukupno je ostvaren 6201 volonterski sat.
- Započeta su 4 projekta dugoročnog volontiranja. Izdano je i distribuirano 320 primjeraka priručnika *Volonterski centar u zajednici*.

Više informacija o projektu: www.vcz.hr

Vlade Republike Hrvatske

Ured za udruge

Radnička cesta 80/V, 10000 Zagreb

Telefon: +385 1 4599 810; Telefaks: +385 1 4599 811

Elektronska pošta: info@uzuvrh.hr

Internetska stranica: www.uzuvrh.hr